

Kraujas liejasi Rytų Europoje!

MIRUSIEJJI ATNEŠA LAISVĘ

Rytų vokiečiai pagaliau neteko kantrybės. Ne kokie nors "kontrevoliucionieriai" ar "buržujai" sukilo prieš "darbininkų" valdžią, bet patys darbininkai, kurių gyvenimas pasidarė nepakenčiamas ir kuriems gyventi ar mirti jau pasidarė lygios vertės. Rytų Berlyne prasidėjo birželio 17 d. sukilimai ir mitingai persimetė ir į kitus Ryt. Vokietijos miestus, ypač, kur darbininkai yra priversti nežmoniškose sąlygose dirbti kasyklose ar fabrikuose. Prie darbininkų daugelyje vietų prisidėjo ir ūkininkai, nes ir jie neša tą patį vergijos jungą. Tas pasipriešinimas nebūvo specialiai suorganizuotas, nė tinkamai paruoštas, bet buvo staigus nuskriaustųjų ir išnaudojamųjų pasipriešinimas išnaudotojams bolševikams. Dėlto daugelis vokiečių darbininkų nukentėjo, paaukodami gyvybes ant Vokietijos ir Europos laisvės aukuro. Tikslus žuvusiųjų ir sužeistųjų skaičius nežinomas, bet, sekant tikrai oficialius pranešimus iš Berlyno, vien Ryt. Berlyne žuvo jau 25 žmonės. Tačiau galima visiškai ramiai prileisti, kad žuvusiųjų skaičius yra daug didesnis, nes komunistai nesigaili žmogaus, — jiems jis yra tik daiktas ir tiek tiek vertas, kiek naudingas valstybei.

Vak. Vokietijos min. pirm. dr. K. Adenaueris parašė Prancūzijos bei Anglijos min. pirmininkams ir JAV-bių prezidentui laiškus, kuriuose pabrėžia, kad "nei sovietų tankai, nei automatinė ugnis negalėjo sulaukti Rytų Berlyne ir visoje sovietinėje zonoje kankinamus žmones sukilti prieš priešpaudą ir reikalauti laisvės ir teisių". Jis prašo didžiųjų valstybių vyrų talkos ir atsižvelgimo į vokiečių reikalus bei jų nepakenčiamą gyvenimą. Nesišaukia tiesiog karo, bet taikos išlaikymo ir žmoniškesnio gyvenimo.

Gal tas sukilimas neatneš dar nieko naujo, bet jo įtaka jau persimetė ir į Lenkiją, kur sprogdinami tiltai ir valdiškos įmonės, ir į Čekoslovakiją, ir net į Rumuniją. Tai duoda progos sovietams ir vakariečiams pagyvoti, o aklajai Vakarų pasaulio daliai — pamatyti tikrąjį sovietų veidą. Dėlto Adenaueris, nuvykęs į Berlyną dalyvauti kelių žu-

vusių laidotuvių, pabrėžė, kad mirusieji atneš laisvę Vokietijai ir Europai, ir tautos vardu pasižadėjo kovoti už laisvę ir žmoniškųjų teisių grąžinimą.

TAIKA KORĖJON NEATĖJO.

Nors po didelių aliantų nuolaidų komunistams ir buvo sutartos paliaubos, bet stiprų pasipriešinimą toks susitarimas sutiko pačioje Korėjoje. Pietų Korėjos prezidentas pasipriešino prieš negarbingą taiką ir pasiūlė savo sąlygas, kuriose remiasi reikalavimu gerbti pačios Korėjos teises, būtent iš ten atitraukti svetimą kariuomenę ir tuojau sujungti abi Korėjos dalis. Kaip sankciją, panaudojo belaisvius antikomunistus, juos paleisdamas. Toks staigus korėjiečių pasipriešinimas įvarė kylį tarp Vakarų ir Rytų. Tai sudarė taip pat daug rūpesčių ir amerikiečiams. Buvo tuoj pasiūstas specialus prez. Eisenhowerio atstovas Walter Robertson, kuris turi tartis su Korėjos prezidentu Syngman Rhee. Šis pastarasis jau pradėjo daryti kai kurių nuolaidų, bet tos nuolaidos dar vis kariaujančioms šalims nėra priimtinos. Manoma, kad greitai laiku Korėjon vyks ir JAV užs. reik. min. F. Dulles su viceprez. Nixonu. Gal jiems pavyks korėjiečius prikalbėti nusilenkti sąjungininkams. O tuo tarpu komunistai vis nepaliaujamai puola aliantų fronto linijas, norėdami daugiau laimėti, ir lieja kraują toliau, nes jie gyvybių nevertina.

VAKARŲ EUROPA TVARAKOSI

Gal pabūgę neramumų Rytuose, o gal jau pavargę, prancūzai pagaliau, po 36 dienų buvimo be valdžios, patvirtino naują ministerį pirmininką. Tas išrinktasis, prieš kurį, kaip paprastai, balsavo komunistai ir socialistai bei keli nežymūs atstovai, yra Joseph Laniel, žymus nepriklausomųjų partijos vadas ir politikas, bet dar nepasizymėjęs, kaip ministeris. Žymiesiems politikams ir finansistams nepavykus sudaryti kabineto, buvo rasta kompromisinė išėitis, būtent pasirinktas ne toks žymus žmogus, kuris taip pat nestato jokių didelių reikalavimų kitoms partijoms. Tačiau šankstesnis ministeris pirmininkas galės išsilaikyti ilgiau, nes mokės labiau pataikauti tarp sa-

vęs nesuskalbantiems prancūzams. Svarbiausiąjį užsienių reikalų ministerio postą vėl turės G. Bidault, kuris čia turi įgudimo ir pakankamai diplomatinės praktikos. Bet, daugelio nuomone, jau galima laukti, kad prancūzai netrukus vėl bus be valdžios.

Italai po rinkimų pradeda taip pat jau tvarkytis. Senato ir atstovų rūmų pirmininkais be jokių sunkumų buvo išrinkti krikšč. demokratų partijos žmonės. De

Prieš 20 metų žuvo didvyriai DARIUS ir GIRĖNAS. Jų laidotuves matysime filme "Lietuvių Salėje" liepos 19 d.

Gasperi turės atsistatydinti, bet be jokios abejonės jam bus pavesta sudaryti naująjį kabinetą, kuris turės mažiausiai trijų partijų koaliciją ir dar dviejų partijų paramą. De Gasperi kabinetas galės laikytis taip pat tvirtai, kaip ir iki šiol, ir toliau vesti Italijai išganingas reformas, ypač žemės srityje.

Greitu laiku laukiami "didžiųjų" pasitarimai Bermudoje. Mažai kas spėlioja, kad iš ten būtų galima laukti ko nors naujo ir geresnio. Tačiau vis tik dar vieną kartą turės patys vakariečiai labiau sujungti savo gretas ir savo politines kryptis išlyginti. Kad pasitarimai su rusais atneštų laukiamų vaisių, niekas netiki. O tokie pasitarimai tik parodo Vakarų bailumą ir nenorą tvirtiau panaudoti savo rankose turimas geresnes galimybes bei atsižadėti egoistinių tikslų bendram žmonijos labui. Komunistai tuo naudojasi, bet manoma, kad Eisenhoweris ir Dulles savo draugams aiškiau parodys savuosius planus ir paveiks anglus ir prancūzus reikiama linkme, ypač, kai pavergtuose Rytuose išlietas kraujas šaukiasi atpildo. Gal bus įvertintas ir mūsų brolių kraujas bei kančios? — P. S.

Gerbti save ir savo kraštą

Važiuojame kartą per vieną kurortinį miestelį. Ant kelio stovi arklys ir nesitraukia. Šoferis, automobilio savininkas, bėrbinas, uždega ir užgesina šviesas, o arklys tik žiūri į mus, akis išvertęs, ir nė iš vietos. Šalia manęs sėdintis lietuvė, Argentinon atvykusi prieš 24 metus, sako lyg pasididžiūdama:

— Žiūrėk, koks arklys! Visai nebijo. Lietuvoje, būdavo, turėdavom akis uždegti, kad nepasibaidytų, o tas žiūri ir nebėga.

Teisingai pasakyta, bet neteisingai palyginta. Reikėjo nuvažiuoti į kokią Kauną, Šiaulius ar kitą didesnį miestą ir būtų pamačius, kad ir ten arkliai automobiliui iš kelio nesitraukia. Jie prie jų pripratę ir jiems jau neatrodo, kad kelnės vaikščioja be žmogaus. O ir čia nuvažiuok į kaimą, kur automobilis yra tik retenybė, pamatysi, kad ne tik arkliai, bet ir žmonės žiūrės į automobilį akis išvertę, kaip mes kadaise, būdami vaikai, žiūrėdavome.

Dažnai mūsų žmonės, kalbėdami apie savo tėvynę, kalba su pažemintu ar net panieku. Ten buvę tas bloga, tas negera. Ten jis turėjęs dirbti pas svetimus, o čia net ir savo namą ar automobilį turi. Tai yra gerai. Bet klaida, kad nesistengiamo lyginti tai, kas galima lyginti. Jei arklio jėgą lyginsim su avies ir sakysim, kad avis niekam neverta, nes ji daug silpnesnė, tai bus neteisingas palyginimas. Lygiai taip pat neteisinga, jei lyginsim arklio karcius su švelniomis avies vilnomis, nes tuo atžvilgiu palyginimo negali būti. Tas pat yra, kai

krašte, su geru kitame, kas bloga viename, su blogiu — kitame. Daugiau patogumų rasime mieste, bet čia ir nusikaltimų daug daugiau. Daugiau ramybės kaime, bet patogumų mažiau. Dėlto kai lietuvis, atvykęs į svetimą kraštą, pakliuvęs į miestą ir nežinodamas to blogio, kas yra mieste, apsilivila, tai ne miestas kaltas, bet jo nepatyrimas ir naivumas. Ir mieste yra daug gero, bet ir blogo, kurio reikia saugotis. Kaimo ramybę paaukojęs už miesto patogumus, tik per vargą ir kančias išgyja miestiško patyrimo, kuris tik po ilgesnio laiko jam padeda ramiau ir mieste gyventi.

Mūsų tautiečiai, kalbėdami su savo vaikais apie savo tėvynę, dažnai ją ima tik iš blogosios pusės, o užmiršta tai, kas ten buvo gera, gražu. Ir mūsų jaunimą nuteikia klaidingai, jiems neduoda tikrojo Lietuvos vaizdo, o tik sužalotą, tik jo dalį, neparodantį ten esamo grožio. O priešingai, mes turėtumėm apie savo tėvynę kalbėti gerai, nes pakankamai ten gero buvo. Blogai kalbėdami ir nemokėdami palyginti tai, kas galima lyginti, sudarom klaidingą nuomonę ne tik apie savo kraštą, bet ir apie save, nes mes, norime ar nenorime, esame to krašto vaikai. Obuolys nuo obels netoli krinta. Žmogus yra toks, iš kokio tėvų. Jam įtaką daro jo gimtoji aplinka ir visas jo kraštas. Taigi ir mes su savim atsinešėm savo tėvynės dalelę ir turime ją rodyti, kaip vaikas savo tėvų dalelę, nes kitaip mes niekiname savo tėvus, kartu ir save pačius.

mes milijoninį didmiestį lyginame su kaimu arba mažą bažnytkaimį su keliis šimtais tūkstančių turinčiu miestu. Skirtingas yra gyvenimas, skirtingos aplinkybės ir gyvenimo sąlygos.

Teisingas bus palyginimas, kai lyginsim kaimą su kaimu, vieną su kitu miestus, kas gero yra viename

Lietuvis, kuris kalba blogai apie savo kraštą, yra blogas lietuvis, bet kartu lygiai ir blogas žmogus. O mes norime ir turime būti geri. Mes norime, kad ir kiti mus tokiais laikytų. Taigi mes turime patys save gerbti, gerbti savo tėvynę, tada ir mes kiti gerbs, nes būsimė to verti. Z. Stepšys.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

AŠTUNTASIS TAŠKAS

E. Seveleva

Lietuviai, net bolševikinį jungą nešdami, kitus pajėgia pralenkti sporto srityje. Šiais metais lietuviai išsikovojo Sov. Rusijos stalo teniso pirmenybėse I-ją ir II-ją vietą. Čia duodame tų pirmenybių aprašymo, telpusio "Ogionok" Nr. 3(1336), sutrumpintą vertimą. Red.

Kiekviena sporto šaka turi savo entuziastiškus gerbėjus. Labai populiarius sportus yra futbolas, žaidžiamas visuose pasaulio kraštuose. Tai sportas, kuris, galima sakyti, jau įėjo į Naujųjų Amžių istoriją, kuriam pagerbti statomi veikalai, rašomi feljetonai ar daromos išsitos filmos...

Stalo tenisas dar palyginti gana jaunas savo amžiumi, bet sportininkų yra labai mėgiamas ir sporto žinovų — vertinamas. Gal kas ir paklaustų: — Bet ar tai sportas, — Juk žaidžiama tik viena ranka... — Bet arčiau su šiuo sportu susipažinus, pamatysime, kad nors yra žaidžiama "tik" viena ranka, bet krūtinė, lėmuo, stuburas, kojos ir bendrai visas kūnas atlieka didelį lavinimąsi: yra apskaičiuota, kad per 4—5 stalo teniso, arba "ping-pong", partijas lošejas praranda net 1 kg 100 gramų kūno svorio, o tiek per tokį trumpą laiką

nepraranda nei vienas futbolistas...

Kiekvienais metais smarkiai progresuoja stalo tenisas. Neseniai įvykusioje SSSR tarpasajunginėse rungtynėse dėl jaunųjų stalo teniso visoje SSSR meistro vardo jas laimėjo lietuvis Paškevičius, nugalėjęs N. Leonovą iš Maskvos ir estaitė Helga Pesur, nugalėjusi Ralšį Ušakovą, Maskvos sportininkę. 1953 m. pradžioje Talino "Dinamo" stadione įvyko visasajunginės tarp miestinių komandų stalo teniso pirmenybės dėl grupinio SSSR meistro vardo. 16 sporto grupių varžėsi dėl meistro vardo su nepaprastu stropumu ir nuoseklumu. Paskutinėje pusfinalinėje kovoje tarp "Kalev" ir "Spartakos". "Spartako" komandos kapitonas Vilnis Variakojis smarkiai susiželdė koją, ko pasekoje turnyro dalyvauti negalėjo: "Spartakas" vos nevos pasiekė pusfinalio laimėjimą.

Rytdieną laukė "Spartako" dar aršesnė kova su lietuvy profesinių sąjungų "ŽALGIRO" komanda, kurios sąstata žaidžia try stipriausiai SSSR žaidėjai: A. Dzindziliuskas, O. Žalvičiūtė, SSSR jaunųjų nugalėtojas Rimas Paškevičius ir dar 2 labai stiprūs žaidėjai. Prieš tokią stiprią komandą "Spartakui" (Nukelta į 2 psl.).

SKELBIMAS

KLEMENSAS

DIEVO GAILESTINGUMU VELLETRI VYSKUPAS
ŠVENTOSIOS ROMOS BAŽNYČIOS

KARDINOLAS MICARA

Jo Šventenybės GENERALINIS VIKARAS

ROMOS KŪRIJOS IR APYLINKĖS VYRIAUSIAS TEISĖJAS

Kadangi šiame Romos Vikariato Sv. Tribunole yra pradėta Dievo Tarno JURGIO MATULEVIČIAUS, Adulijos titulinio Arkivyskupo, Marijonų Kongregacijos, Nekalto Prasidėjimo vardu, Atstalgėjo bei Vyriausio Vadovo, taip pat Nekalto Prasidėjimo Seserų Steigėjo, — Informacinė Byla apie Jo švento gyvenimo garsą, ir kadangi yra privaloma pagal Sv. Kanonų nuostatus, stropiai iširti visus Jo raštus, todėl šiuo skelbimu įpareigojame visus tikinčiuosius, tiek dvasiškius, tiek vienuolius bei vienuoles, tiek pasauliečius, rūpestingai įteikti Mums asmeniškai arba Mūsų Tribunolui (Via della Pigna, 13-A, Roma, Romos Vikarijato patvarkymu raštai siunčiami Tribunolui per Generalinį Marijonų Postulatorių šiuo adresu: Postulator Generalis Congr. CC. RR. Marianorum, Via Corsica 1, Roma, Italia.) visus raštus, kurių autorius bet kokiū būdu yra viršminėtasis Dievo Tarnas, būtent: visus raštus, spausdintus ir nespausdintus, nors jie buvo Jo tik padiktuoti arba tik pasirašyti, taip pat: kalbas, laiškus, autobiografijas, dienoraščius ir t. t. nežiūrint kokio turinio jie bebūtų.

Tie asmenys, kurie originalus norėtų paslaikyti, pristatys deramai patvirtintus nuorašus.

Be to primename visiems tikintiesiems griežtą pareigą, kurią jiems uždėda Bažnytinės Teisės Kodeksas: pranešti Mums arba Tribunolo Tikėjimo Promotoriui visus įvykius, visas žinias, visas aplinkybes, kuriomis remiantis būtų galima padaryti priekalštų prieš minėto Dievo Tarno švento gyvenimo garsą arba prieš stebuklus, apie kuriuos sakoma, kad yra įvykę Jo užtarimu. Šiuo atveju privalo Mums rašyti visai, taip pat vienuoliai bei vienuolės, uždaru ir antspauduotu laišku, arba Mums pranešti per nuodėmklausį.

Kiek liečia beraščius ir visus tuos, kurie dėl kokių nors priežasčių negali rašyti, tie visi tegul reikalauja išdėsto Klebonui arba Nuodėmklausiui, kurie pasiėgę pagal Bažnytinės Teisės Kodeksą 2025 kanono 3 paragrafo nuostatus.

Pagaliau įsakome, kad šis Skelbimas pasilikty iškabintas per du išėjus mėnesius prie Vikarijato ir visų parapijinių bažnyčių durų, Marijonų Vienuolijos ir Nekalto Prasidėjimo Seserų višuose namuose; be to, kad būtų paskelbtas, kiek bus galima, ir tose vietose, kur Dievo Tarnas ėjo dvasinę tarnybą ir pagaliau, kad taip pat būtų atspausdintas oficialiniame Diecezijos Biuletenyje.

Duota Romoje, 18 Vikarijato Būstinės, 1953 m. gegužės 15 d.

KLEMENSAS Kard. MICARA

D. Vincentas Frazzano,
Vice - Kancleris

POSTULATOR GENERALIS
CONGREGACIONIS CC. RR. MARIANORUM

ROMA - VIA CORSICA 1

Gegužės 30 d. 1953 m.

DIDŽIAI GERBIAMAS KUNIGE KLEBONE,

Šiuo persiūsdamas Tamstaļ Jo Eminencijos Kardinolo Kl. Micara "SKELBIMO" kopiją, nuolankiai drįstu prašyti Jūsų Malonybę, kad teiktumėtės man, kaip Dievo Tarno Jurgio Matulevičiaus beatifikacijos bylos Postulatoriui, padėti šiame sunkiame ir atsakingame darbe.

O prašau tik trijų dalykų:

1-o) Supažindinti savo parapijiečius su "Skelbimo" turiniu, tiksliai paaiškinant jiems du reikalavimus: a) kad kas turėtų pas save kokių nors Dievo Tarno Jurgio raštų laišku ar šiaip rankraščių, privalėtų visa tai, originale ar nuoraše, deramai palūdytame, persiųsti per Generalinį Postulatorių — Romos Vikarijatu, — b) jei kas iš tikinčiųjų žinotų kokių nors priekalštų prieš Dievo Tarno šventumo garsą, tai turėtų griežtą pareigą apie tai pranešti tiesiog Romos Vikarijatu (via della Pigna 13A, Roma) arba per savo Kleboną ar nuodėmklausį.

2-o) Paraginti parapijiečius, kad dažnai melstųsi Dievo Tarno beatifikacijos intencija; o jei kas patirtų kokių nors malonių per Dievo Tarno Jurgio užtarimą, tai tegul apie tai praneša arba tiesiog Generaliniam Postulatoriui arba per kurį nors sau patikimą asmenį.

3-o) Suruošti rinkliavą beatifikacijos bylos išlaidoms padengti, kurių pramatoma būsią nemaža. Malonėkite tad karštai paraginti savo parapijiečius, kad nepašykštėtų aukų taip kilniam reikalui.

Už jūsų malonų patarnavimą iš kalno tarū Jums nuoširdų ačiū, pavesdamas Jūsų kilnų asmenį ir Jūsų reikalus maloningam Dievo gerumui per Dievo Tarno Jurgio užtarimą.

Jūs didžiai gerbiąs ir dėkingas

KUN. K. RĖKLAITIS, M.I.C.
Generalinis Marijonų Kongregacijos
Postulatorius

P. S. Aukas malonėkite siūsti čekliū išrašant jį "Postulatore Generale dei Mariani" arba tiesiog į Romą, via Corsica 1, arba, jei tai būtų patogiau, per Marijonų Provincijolą Amerikoje: Very Rev. V. Atkočius, M. I. C., 2327 W. 23rd Place, Chicago 8, Illinois.

Bronė Sutkaitė ir Antanas Misėliai, kurie neseniai pasistatė gražų namą Berisso mieste ir vietoj įkurtuvių aukojo Rosario lietuvų bažnyčios statybą 300 pesų. Tai yra gražus lietuviškos tradicijos tęsimas pavyzdys. P. p. Misėliai augina dvi dukteris - Daliją ir Danguolę — ir sūnų Vytautą. Pirmoji jau yra 3 gimnazijos klasėj, antroji — 2 kl. ir sūnus 5 skyriuj.

VANDENS JIEŠKOTOJAI

Mokslininkų sudarytais jautriais seismografais galima nustatyti kokią yra gilesnė žemės struktūra, tačiau dar nėra surasta tokių jautrių instrumentų, kurie su tikrumu, pasakytų kur žemėse yra žibalo vermės ar panašiai. Šioje srityje žmonėse nemažo susidomėjimo yra sukėle vandens jieškotojai, kurie rankose laikydami medžio šakelę suranda požemio vandenį.

Profesorius S. Tromp neseniai išleistoje knygoje „Psychical Physics“ tvirtina, kad nereikia jau taip lengvapėdiškai juoktis iš tokių vandens jieškotojų. Jo darytieji tyrimai privedė prie pažūros, kad tam tikras požemines medžiagas supa elektromagnetiniai laukai, kurie paveikia į panašius elektromagnetinius laukus jautriose jieškotojų smegenyse.

* Pasirodo, kad ne vien lietuviai yra pasižymėję skaldymusi į smulkias partijas. Pas žydus tai esąs labai populiarus dalykas. Pas juos jau priežodžiū yra tapęs pasakymas: "Kur 3 Izraelio vėlkai susitiks, ten tuoj bus galima pastebėti 5 partijas".

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).
teks lošti keturlems, nes Variakojis dėl susižeidimo žaisti negalės. „Spartakas“ nutarė lošti 4 prieš 5-kis.

Kiekviena komanda susitikime turi žaisti 15 partijų: 9-nes vyrų (pavieniui), 4-rias moterų (pavieniui), 1-ną vyrų dvejetainį ir 1-ną mišraus dvejetainį. „Spartako“ kapitonas Variakojis išstudijavo padėti: lalmėjimui mažiausiai reikia 8-7 rezultato, bet kaip tai pasiekti, jeigu jis pats dėl kojos sužeidimo praranda savo komandai 3 taškus? — Tuos 3 taškus turi atidurbti „Spartako“ žaidėjas ir SSSR meistris Arutun Akopian, pereitais metais iš 89 susitikimų lalmėjęs 89! Šiandien jis turi išlošti 3 partijas iš 3-ju!

Žaidimas prasideda. A. Akopian išlošia 3 partijas iš 3-ju, bet rezultatas 3:3. — Tai tos nelemtos 3 Variakojos nelastos partijos, kurių „pralošimą“ pergėvena jis, surašiotas sėdėdamas ant kėdės „Dinamo“ sporto salėje.

Ketvirtoji partija, lošia A. Akopian (Spartakas) ir R. Paškevičius (Žalgiris). Rezultatas 15:9, 18:14 „Spartako“ naudai. A. Akopian lošia atsargiai, nepuldamas, — matoma, nenori rizikuoti. Paškevičius puola ir pamažu santykių lygina: 18:15, 18:16, 19:19! Atrodo, kad lengvasis celuloido sviedinukas perskridęs į A. Akopian pusę pavirsta švininiu... Prie rezultato 21:21 Akopian staiga nutarla perelti į puolimą; aukštą sviedinį kerta — To Paškevičius nebuvo laukęs, bet Akopian kirtu į nesamą poziciją: taktiška klaida atnešė faktišką rezultatą — taško pralošimą. Dar klaida, ir jaunasis Lietuvos (Žalgiris) apyainkuojamas

Realidades y mentiras comunistas

Los corresponsales de las agencias noticiosas internacionales en Estocolmo, anunciaron que la URSS, está completando la total rusificación de los Estados Bálticos: Lituania, Letonia y Estonia. En estos últimos países los miembros de los gobiernos títeres, letones y estonios, fueron suplantados en su mayoría por rusos; en Lituania, a la cabeza del gobierno oficialmente continúan los comunistas lituanos, aunque claro está, cada uno de ellos posee su "suplente" ruso. Y tales "suplentes y sujetos" son los verdaderos señores de la soviatización y rusificación ejecutada por el Kremlin.

Es interesante de advertir, que de todos los Países Bálticos y tal vez de todos los satélites soviéticos, exista en Lituania el menor número de miembros del Partido Comunista.

De acuerdo a datos suministrados por conductos oficiales, el año pasado en Lituania, solamente el 1,2 por ciento pertenecía a dicho partido. En realidad, hasta todavía los dos tercios de este número de afiliados no lo forman los lituanos, sino los colonistas rusos y la burocracia de los órganos de ocupación. Ese es todo el "triumfo", tan cacareado por la propaganda soviética. Después de casi dos lustros de toda clase de opresión, terror, agitación y privilegio para los partidarios, el partido comunista y su odiado régimen, se mantienen no en base de las simpatías de la población, sino de las bayonetas de los ocupantes...

Los ocupantes y los ciegos ejecutores de su voluntad buscan su solo interés, y no el progreso del país. No quedó mucho de la floreciente Lituania de "preguerra". Un gran porcentaje —del 25 al 30%— de todas las clases sociales de los auténticos dueños del país, ha sido deportado a la Siberia y otras regiones de destrucción. En sus casas y en sus tierras fueron establecidos colonistas rusos y asiáticos. Teóricamente los idiomas oficiales son el ruso y el lituano, pero en la práctica en las reparticiones oficiales se utiliza solamente el ruso.

En las universidades, especialmente en la de Vilnius (Vilna), el número de profesores lituanos

que quedó, es relativamente insignificante. Los que allí estudian son mayormente los hijos de los empleados públicos y militares rusos. La historia y la literatura lituanas han sido distorsionadas, siempre condenando al "nacionalismo burgués" y endiosando al leninismo - stalinismo, cosa que los lituanos no quieren ni oír.

Las ciudades y pueblos, vías férreas y puentes, destruidos durante la guerra, están todavía en ruinas o si no han sido reconstruidos parcialmente. Se han contentado mayormente en reconstruir los caminos estratégicos.

En provincias la situación es desesperante. El agro de la Lituania independiente, tan conocido por su productividad, ha sido destruido totalmente al ser colectivizado y al deportarse muchísimos agricultores. Pero, también de los quedados, sistemática y continuamente se va entresacando la mejor fuerza laborable, que es trasladada a las lejanas provincias de la Unión Soviética para "la gran construcción socialista..."

A juzgar por la política económica soviética en Lituania, parece que los ocupantes no creen mucho que se quedarán eternamente en ese país. No han invertido ningún capital de mayor importancia. Hasta los sueldos son sensiblemente más pequeños que en la propia Rusia. Muy raramente un operario lituano puede llegar a ganar más de 400 rublos mensuales, lo cual apenas si le basta para un miserable vivir, sin mencionar sobre ahorros para vestidos o algo más valioso. Los que se encuentran mejor vestidos son solamente los rusos, mientras que apenas cinco años atrás era al revés... Los burócratas y colonizadores rusos pretenden representar el papel de "una nación de señores", mientras para los hijos nativos del país la única libertad que les ha quedado es elegir entre la esclavitud o la clandestinidad guerrillera en los bosques.

El ejemplo de la tragedia lituana es el más elocuente comentario de lo que significa la declaración por Voroshilov "política de igualdad de derechos, amistad y cooperación con los demás países"... Así es la política de "paz leninista - stalinista"...
C. Verax.

TUSTI LAUKAI

Vokiečių pasakojimais, didžiausi trėmimai buvo 1948 ir 1949 metais, bet ir vėliau, iki 1951 m. trėmimai tebevyko, tik mažesniu mastu. Mažusieji trėmiamuosius pasakoja, kad jie vežami sunkvežimiais ir traukiniais, verkė ir šaukė. Kai kurie jų buvo menkai apsirėngę, valkai basi. Kai kur buvo leidžiama pasiruoti ir šio to pasiminti, o kai kur paimdavo visai nepasiruošiusius. Ypač negailestingai buvo elgiamasi su seneliais ir ligoniais. Daug jų pakeliui į Sibirą mirė.

Iš Ariogalos ir jos apylinkių buvo išvežta bent pusė gyventojų. Labai daug išvežta iš Butkiskės kaimo, kuriame buvo apie 50 sodybų. Pusė jų liko tuščios. Už Dubysos esančiose vietovėse taip pat labai daug išvežta. Šiluvos pusėn esą išstigi plotai nevyvenami, jokio galvijo nesimato, namai tušti, langai ir durys išimti, valdas nykus. Viena vietovė šiluvos link atrodiuosi, lyg visas kaimas būtų išvežtas. Padoje Ariogaloje gyventojai daugiausia rusai. Labai daug išvežta inteligentų. Gydytoji visai mažai bėpalikė. 1948 m. buvo tremiama viešai, dabar gi atskiri žmonės visą laiką slapta dingsta. Partizanai žino apie numatomus išvežimus ir žmonės iš anksto įspėja.
(INFORM.)

* "Pravdos" iliustruotame "Ogionok" leidinyje telpa A. Venclovos straipsnis, kaip Lietuvos TSR minėjo Antano Strazdo 120 m. mirties sukaktį. Be rašytojo biografijos, kurioje nusakyta A. Strazdo "revoliucinė bolsėvikinė dvasia", telpa jo eilėrašėlio vertimas į rusų kalbą, išverstas M. Svetlovo.

* Gegužės 18 d. Vilniaus "Spartakas" turėjo futbolo rungtynes su Kijevo "Dinamo". Rungtynės pasibaigė be rezultatų (0:0).

* 1953 m. Lietuvos šaškių rungtynė laimėjo inžinierius G. Rlabovas.

Iš rusų kalbos vertė
R. Jospaitis.

Alkoholizmas ir jo pasėkos

(Tęsinys iš pr. nr.)

Alkoholikal suseraga liga Pelagra dėl nikotininės rūgšties stokos. Ši liga pasireiškia odos susirgimais (šiurkšti oda), virškinimo sutrikimais (liežuvis sausas, avištinės spalvos, suskilęs, vidurių skausmai, vėmimai, viduriavimai). Nerviniai sutrikimai pasireiškia galvos skausmais, nemiga, protiniu nusilpimu.

Girtuokliai turi chronišką bronchitą, nes per plaučius išgaruoja alkoholis ir juos erzina. Be to, geriant dažniausia rūkoma. Ypač didelis girtuoklių mirtingumas, susirgus plaučių uždegimu. Negirtuokliai anksčiau dėl plaučių uždegimo mirdavo 18,5%, o girtuokliai duodavo 52% mirtingumo. Dabar turint moderniškus vaistus, tas santykis pagerėjo girtuoklių naudai.

Kraujo apytaka pas girtuoklį taip pat sutrinka. Kraujo indai nustoja elastingumo, gaunasi kraujo spaudimo padidėjimas. Tarp alkoholikų randama iki 51% su padidintu kraujo spaudimu.

Dėl nepakankamo valgio ir vitamino B stokos girtuokliai suseraga Beri-Beri liga, kurios pasėkoj gaunasi kraujo apytakos pakitimas su aukštu kraujo spaudimu, dažnu, neritmišku pulsu, širdies vožtuvų susirgimu. Taip pat ima tinti kojos, renkasi vanduo plaučių plėvėje, širdies maiše. Būna dalini arba visiškai paralyžiai kojose ir rankose. Ši liga gaunasi taip pat iš bado.

Alkoholikų lytinis pajėgumas nusilpsta ir gali priversti visiškai prie nevaisingumo.

Inkstų veikimas dėl alkoholio padidėja, nes per inkstus pašalinamas šlakšnis. Labai sugadina inkstus alaus gėrėjai, nes per daug juos apkrauna darbu.

Nervų sistemai alkoholikal padaro daug žalos, nes nervinės ląstelės ypač jautrios alkoholiui. Girtuokliai pasižymi drebeėjimu, neuralgijomis (nervų skausmais) rankose ir kojose. Dėl alkoholio suseraga regėjimo nervas, jis atrofuojasi ir gaunasi regėjimo sutrikimas. Alkoholikal dėl vitamino stokos patinke į kraujavimus,

kartaš turi kraujingus viduriavimus, vėmimą su kraujais. Alkoholikal greičiau pasensta ir mažiau atsparūs ligoms. Visos draudimo bendrovės nenori drausti alkoholikų arba jiems turi aukštesnes kainas. New Yorko Mutual Life draudimo bendrovės daviniais, 69,5% moterų alkoholikų miršta prieš 40 metus, o iš girtuoklių vyrų 55,3% miršta nesulaukę to amžiaus.

Tarp girtuoklių mirtingumas yra 17% didesnis, negu tarp negeriančių. Alkoholikų tėvų miršta 32% vaikų, negirtuoklių miršta tik 13%.

Yra paplitusi nuomonė, kad alkoholis apsaugo nuo tam tikrų ligų, pav. gripo, persišaldymo. Bandymų pagalba su gyvuliais yra įrodyta, kad tai netiesa, nes negalima pasiekti pakankamos alkoholio koncentracijos kraujyje, kad užmuštų bakterijas. Kas liečia persišaldymą, nebūna žmogus greičiau persišaldo, nes išsiplečia odos kraujo indai ir kūnas nustoja šilumos. Asmeniškai, išgėres jaučia karštį veiduose, bet yra išstatytas persišaldymo pavojui. Šaltose zonos, pav. ekspedicijose į šiaurės ir Pietų ašigalius, draudžiama vartoti alkoholi. Garsusis tyrinėtojas Nansenas teigė: yra klaidingas tvirtinimas, kad šaltame ore alkoholis yra nepamainoma priemonė; jis ne tik kad nereikalingas, bet ir kenksmingas.

Tarp alkoholikų yra didesnis nuošimtis sergančių džiova, nes alkoholikal turi nusilpnintus plaučius. Buvo daroma bandymai su gyvuliais, kuriems įskiepdydavo džiovos ligą ir duodavo gerti alkoholio. Tokie gyvuliai išgyvendavo 76 dienas. Ta pati rūšis gyvulių, užkėrtus džiova ir neduodant alkoholio, išgyvendavo 176 dienas.

Alkoholis paskatina į venerines ligas. Užsikrečiama daugiausia neblaivame stovyje, nes alkoholio įtakoj atsipalaiduoja moraliniai reišiniai. Pagal M. Forel apskaičiavimus, 75% visų venerinių susirgimų įvyko alkoholio įtakoj. Pažiūrėkim, kaip alkoholis vei-

kia į žmogaus protą. Nuo mažo alkoholio kiekio, žmogus pasidaro kalbus, daug energingesnis, mano, si viską geriau daras, tačiau darbo tikslumas žymiai krinta. Išgėrus 30 gramų alkoholio, rašant mašinėle padaroma 30% daugiau klaidų. Šaudant alkoholio įtakoj taiklumas sumažėja 30-40%. Alkoholio įtakoj budrumas sumažėja, todėl neblaivūs šoferiai padaro daug susisiekimo nelaimių. Fabrikuose nelaimingi atsitikimai, 23

Temperley "Aušros" choro vaidintojų būrelis, suvaidinęs "Pavergtąją Lietuvą" Gedulo Dienos proga Lietuvos Salėje Avellanedoje.

—43% visų nelaimių įvyksta dėl alkoholio. Išgėrus daugiau, žmogaus pareiškimas sumažėja, atsakomybės jausmas išblunka, nebūna nebesirūpina šeima, darbu.

Gėdos ir garbės jausmas sumažėja. Ką girtas būdamas padaro, dažniausia ant rytojaus gėdinasi padarytų darbų. Žmogaus asmenybės suskyla, bet žmogus savikritika, smegenys darbuojasi be kontrolės, lyg mašina be stabdžių. Klaidingas manymas, kad išgėrus, žmogaus jėga padidėja. Kai kurie sportininkai prieš rungtynes išgeria po stiklinuką, tačiau tas yra kenksminga. Didieji sportininkai, kaip tik yra abstinentai. Pav. suomių

bėgikas Paavo Nurmi, lakūnas Lindbergh, boksininkas Joe Louis nevartojo alkoholio. Alpinistai taip pat nevartoja alkoholio.

Išgėrus didesnę kiekį alkoholio, žmogus pasidaro liūdnas, judesiai nesuderinti, eina svyrudamas, tampa miegulstas, pasidaro pusiau sąmoningas. Išgėrus pusę litro gryno spirito žmogus pavojingai apsinuodija, nustoja sąmonės, yra taip vadinamas komatoziniam stovyje, kada girtuokliui gresia mirtis dėl kvėpavimo centro ar širdies paralyžiaus.

Daug vartojant alkoholio suseraga ir protiniai. Iš alkoholikų

tėvų gimsta didelis nuošimtis silpnapročių ir epileptikų. Profesorius Lenz iš Miuncheno teigia, kad 1/3 epileptikų, silpnapročių ir idiotų yra kilę iš alkoholikų tėvų.

Girtame stovyje padaroma daug nusikaltimų. San Pablo kalėjime 97% nusikaltėlių yra girtuokliai. Šiaurės Amerikoj ištirta 17 kalėjimų ir rasta, kad 50% visų nusikaltėlių padaryta alkoholio įtakoj. Taip pat visos sąvaidybės atliekamos neblaiviam stovyje. (Bus daugiau).

* **Choruišiai susirgas, pradeda kalbėti, kad jis atsiskaišias nuo ministerio pirmininko pareigų, o jo vietą užims išdo min. Butler.**

ATĖJO EILĖ SUOMIJAI?

Paskesni įvykiai parodė, kad su Pabaltijo kraštais turėjo būti "taikiu būdu" okupuota ir Suomija. Kai kas Suomijos užėmimą linkęs laikyti ženklu, kad Sovietai ruošiasi smogti į Vakarų, prieš tai stengdamiesi "garantuoti savo kaimynų neutralumą". Pabaltijy išmėgintos taktikos Semionovas, kurio patvarkymu buvo atšaukti kai kurie bolševikinės vyriausybės veiksmai Rytų Vokietijoje, stengėsi laikyti ir Suomijoje. Dabar jis derėsis su Vakarais dėl Vokietijos. Vokiečių žurnalas "Der Spiegel" Nr. 24/1953 rašo, kad bolševikų diplomatai prieš švedus lankstėsi kaip prieš karalius. Tačiau visai kitaip tas pats Semionovas elgėsi su suomiais. Semionovas "išsiderėjo", kad turi būti "aiškiau" interpretuojama 1948 m. pasirašyta tarp Suomijos ir SSSR abisalės pagalbos sutartis. Jos 48 paragr. numatyta, jog tuo atveju, jei Suomijai susidarų svetimųjų karinė grėsmė, ją apsaugoti turi SSSR. Šiuo punktu nustatyta, kad jei pati Suomija būsimajame konflikte neįstengtų apginti savo neutralumo, tai Suomijos teritorijoje gal turėti savo įgulas Sovietų aviacija ir priešlėktuvinė artilerija. Ji numatyta "įkurdinti" išilgai Norvegijos - Suomijos sienos, be to, reikalingose vietose dar Baltijos pajūriu. Šiaip Suomija nenumatyta raud. armijos užimti, tačiau taktiniai rod. gynibai leidžiama aprūpinti soviet. aviaciją viskuo kuo reikiant.

Ūkinėje srityje Semionovas iš suomių išspaudė, kad jie 1952 m. prekybos sutarty numatytuosius pristatymus Sov. Sąjungai turi padvigubinti...

Taigi kartojama ta pati istorija, kuri buvo 1939 - 1940 m. pradėta Pabaltijy. Visi žino, kaip ji baigėsi. Panašią režiūrą pagal Pabaltijy pavyzdį Semionovas nori dabar praversti ir Vokietijoje. Tačiau, čia turimomis žiniomis, iš kitos pusės vokiečių tauriosios pajėgos organizuojasi į bendrą kovą. Jų Vokietija pagal bolševikinį "taikos planą" nebūtų paversta nauju bolševikų satelitu. (E.).

Iš Moderniosios Karybos

RAŠO GEN. LEIT. TEODORAS DAUKANTAS

DVI MEDALIO PUSĖS

Dabar ypatingai yra madoje taikos vėjus. Visi už tatk! Atrodo, neabejotinai aišku: geras, teisingas žmogus turėtų laikyti taikos. Bet palyginimui Suomijos apsigynimo karą prieš milžinišką kaimyną ir pastarojo apgaulingus, klastingai viliojančius ir į pražūtį traukiančius šūkius. Sausdamas taikai, jis tęsia savo modernųjį „šaltąjį karą“. Ir ta jo dabartinė elgsena nėra naujiena.

1917 m. besiruošdami užgrobti Rusijos valdžią ir likviduoti luomus, bolševikai šaukia: „Šalin karas!“ Mat, disciplinuota kariuomenė jiems stovi skersai kelio. Jų artimiausias dienos tikslas yra parikdyti karo išvargintus karlius. Šio vieno šūkiu nepakako. Todėl šaukia: „žemė dirbantiesiems“. Jie puikiai žino, kad komunistų manifeste 1848 m. buvo aiškiai pasakyta: „žemė turi būti nacionalizuota“, tai yra iš visų savininkų atimta. Ateityje jie taip ir darys. Jie atima iš kaimiečių paskutinį sklypelį (taip ir padarė per priverstinį kolchozinimą). Bet 17 metų jiems buvo reikalinga anarchija. Klasteri ir apgaulo suvilioti kariai - žemdirbiai meta ginklus ir eina namo žemę dalintis. Frontai suiro, ir bolševikai per anarchiją laimėjo valdžią. Didmiesčiuose kovas laimėję, bolševikai įsitvirtino Maskvos Kremliuje.

Anglijoje tuo metu valdžioje buvo Churchillis. Dabar jis — patyres politikas veteranas — taip pat yra valdžioje. Bolševikai taip pat ir dabar šūkia: „lai gyvuoja taika“. Vieno šūkiu ir dabartinu metu nepakanka. Jie šaukia: „šalin imperializmas, pilnas suverenumas tautoms (tai talkoma bolševikų „išlaisvintose“ tautose), laisvė kolonijoms“. Seniau šūkiu buvo talkomi tik Rusijai, dabar visam pasauliui, anksčiau buvo talkoma piliečiams, dabar — tautomis ir valstybėms. Bet reikia prisiminti, kad ir tada Rusijos tautoms buvo pažadėtas pilnas apsisprendimas. Apsisprendimo teisę laidoja net gar-

stojį Stallno konstitucija. Bet kokia yra gyvenimo praktika? **TAIKA AR KARAS?**

Viena yra karo nenorėti, o kita — karo bijoti. Stiprus karo nenori. Amerikiečiams taip gera gyventi: geras uždarbis, automobiliai, radio ir televizija namuose. Jų gerbūvis plačiai žinomas net bolševikų tarpe. Atėję į Lietuvą ir pamatę mūsų gyvenimą, raudonieji kariai sakė: „Mažoji Amerika“. (Kitas reikalas, kad bolševikų partija progandai siuntė neprinokusius ar būzus vagonuose su užrašais „badaujančiai Lietuvai“. Pats Alytuje 1940 m. lapkričio mėn. tuos vagonus mačiau ir arbužų ragavau!). Amerikiečiai yra stiprūs, šiandien savo gyvenimu patenkinti ir karo nenori.

Anglai ir prancūzai, laimėję du karus pilnu nugalėtujų pasidavimu ir besąlygine kapituliacija, dėl savo egoizmo du kartus prakiešo taiką ir šiandien smunka, bijodamiesi karo ir slėpdamiesi už diplomatų parašų. Prancūzai vis dar kabinausi už savo kolonialinės imperijos, nenorėdami suprasti naujos gadinės tautų išsilaisvinimo lėkmės. Anglai, karalienės Viktorijos laikais apsiėmę savo imperiją mažomis valstybėmis Europoje (Olandija, Belgija, Luksemburgas, Skandinavai) ir Azijoje (Nepalas, Butonas, Siamas, Afganistanas, Persija) jautėsi saugūs. Ir pastaraisiais laikais jie veda šios dienos oportūnizmo politiką be rytojaus aušros. Po Chamberlaino susitikimo Miunchene su Hitleriu per Teheraną, Jaltą, Potsdamą su Stalinu važiuoja ši kadaise galinga imperija pakalnė. Anglų istorikas Esme savo "History of the British Civilisation" vaizdžiai apibūdina anglų padėtį, po Viktorijos laikotarpiu "Will of Power" — noras viešpatuoti skyriaus, duodamas skyrių "Inclined Plan" — pasivirulį plokštumą. Prancūzai ir anglai karo bijo.

Bolševikai reiki, kad jie nori taikos. Bet taika ar karas yra pačios Sov. Rusijos ribose? Valdžia, policija ir kariuomenė yra ginkluoti

iki ausų ir dar vis ginkluojasi. Beginkliai piliečiai aeranūs. Ar jie laukia puolimo iš šieno? Ne, labiau laukia naktinio enkavedistų apsilankymo! Bet kurią naktį jie gali į namus įsiveržti, nuteisti. Valstybėje vyksta nuolatinis, šiaurės, be pasigailėjimo karas, vedamas valdžios prieš beginklius žmones, ypač kitataučius. Tokie be kaltės pasmerkti tikrai trokšta savo buties pakeitimo. Kol nėra tarptautinio karo, valdžia yra laisva ir gali nekludomai spauti bei naikinti piliečius, kurių išsigelbėjimo vilts yra vien tik kare. Kiekvienas trokšta karo, kad, būdamas nekalts, kalėjime laukia teismo sprendimo ir tikro pasmerkimo. Bolševikų pavergtos tautos organizuoti negali. Ten net dviem susitikus pavojinga atvirai kalbėtis. Ten tėvai bijo savo vaikų, nesgominę mažamečių, klastingai kurstomų šnipinėtį.

Ne tik atskiram piliečiui gresia pavojus. Ištosos tautos naikinamos rusinimo, priverstinio maskolinimo bangomis. Jos moraliai jaučiasi pasaulio apleistos. Kodėl dėl atominių šnipų likimo būkštavo viso pasaulio spauda? Jai gaila dviejų nusikaltėlių! Veidmainiai! Jie tyli dėl nekaltai žudomų milijonų žmonių ir varo "taikos vaju". Pavergtųjų noras kovoti nėra nusikaltimas žmonijai nė žmoniškumui. Vergija reikia naikinti, ir kova už laisvę yra garbinga. Pavergtieji iš anapus geležinės uždangos šaukiasi pagalbos, o pasaulio politikai daro konferencijas su kanibalais - žmogėdromis, nerasdami išėjimo iš akligatvio, nes nori eiti tik kreivais akimirkos šunkeliais ir nenori įsieškoti tiesos.

Taip yra su šūkiu "lai gyvuoja taika!"

IMPERIALIZMAS

Savo laiku imperialistai buvo ispanai. Bet jų anksčiau valdytuose kraštuose čiabuviai išliko iki mūsų dienų. Taip Paragvajuje net imigrantai iš Europos kalba indėnų guarani kalba; Bolivijoje simarai lygūs ispanų palikuonims; Filipinai, kelis šimtmečius gyvenę ispanų valdžioje, iš anglosakų gavo nepriklausomybę.

Anglosaksai, modernūs imperialistai, paruošė Indiją ir Ceiloną savistoviam, laisvam gyvenimui, o Burmai suteikė pilną nepriklausomybę. Amerikiečiai, šimtmečius

kovoje su karingais apačiais, suklebė ir izokerais, paliko indėnų rezervatus, kad mokslininkai galėtų zemiškai istorijai gyvos medžiagos. Šiandien amerikiečiai užtaria kolonialines tautas prieš prancūzus ir anglius. Danai yra susirūpinę, kad Grenlandijoje išliktų eskimai ir jų papročiai. Prisiėmė anglų rašytojo Kuperio "Paskutinį Mohikaną", kai skaitydamas buvau sujaudintas užuojauta indėnui dėl nelemto jo tautos išnykimo.

Vakaruose, šalia imperializmo, prasiveržia užuojauta skriaudžiamiesiems. Prisiėmė amerikietis rašytojas "Dėdės Tomo trobelę". Visai kitaip buvo ir yra Rytuose po maskolių - didžrusių letena. Patys būdami metisai t. y. slavų ir ugrofinų mišynis, jie ėmė iš visų kas blogiausia, net iš totorių, ir dėl to yra žiauresni naikintojai. Jie jau nuo senovės varė tautžudišką (genocido) politiką. Išnyko cudzės, mierės, čeremisų tautelės ir jų kalbos. Iš pačios pažiūros į tautžudybę gali atskirti didžrųsi nuo kitų. Vienas mano mokinių Jūrų Mokykloje, Vokietijoje, su širdgėla pasakojo apie šiaurės Kaukazo čerėnus, ležginų ir ingušų naikinimo ekspedicijas. Jis buvo kariūnas. Staiga buvo visiems įsakytą išvykti. Mat, jaunimas pratinašams žiaurumams. Pirmą kartą žmogų nužudyti yra sunku, o paskiau kal kurie pripranta. Didžrusiai smaguriavo, naikindami kaimus ir žmones, moteris ir vaikus. Mano mokinių ukrainietis tuo pasibaurėjo, ir jame atgijo tėvynės Ukrainos melė.

Sovietai karo nenori. Bet dėlko? Jie nuolat nekaltųjų kraujyje maudosi. Kas grėsė sovietams 1929 m., kai jie pradėjo ukrainus naikinti? Jie nenori savęs statyti į pavojų (1941 m. spalio mėn. enkavedistų ir partijos panika Maskvoje vokiečių puolimo metu!). Jie tenkintųsi šaltuoju karu ir eity grobti savo kaimynų, kai šie vergijai jau yra prinoke. Didžrusių tikslas yra "obrusenije" (surusinimas) visiems be išimties. Vaizdingas yra ispano, Ispanijos pilietinio karo vado El Campesino pavyzdys: pakliuvęs į Rusiją buvo priverstas savo pavardę pakeisti rusiškai (rodos, Semenov).

Didelis yra skirtumas tarp dviejų imperializmų. Užjūrinis, kolonialinis vakariečių imperializmas buvo eksploatuoti: "Dirbk mano naudai,

atiduok, ką tik gali, bet gyvenk, nes man reikalinga pramonės išdirbiniamis reikalinga, kad pirktum iš manęs", sako kapitalistas. Didžrusių kontinentalinis, kolonizatorinis rytietiškas žudikiškas imperializmas: "Pasiduok, rūpužė, (rusaf) iš tikrųjų dar bauriau keikias!) atiduok viską, ką turi, priklausyk viskuo didžrusių Masvai arba isarky nuo žemės paviršiaus". Vakarietis išnaudoja, o rytietis žudo, — tai skirtingi imperialistai.

Nuo Maskvos varpinės bokšto 12 šimtmečiuose buvo galima matyti kunigalkščio valdomos žemės ribos, o 20 šimt. dangaus kūnui nuskrusti nuo čukčių pusiasalio Azijoje iki Elbės upės Europoje reikalinga 12 valandų. Štai kokiam plotui Maskva dabar įsakinėja. Tačiau reikia prisiminti, kad 16 šimtmečiuje, kaip ir dabar, apščiai buvo didelių permainų žmonių gyvenime. Karolio V imperijoje niekada nenusišleisdavo saulė. Nuo Nemuno per tuo laiku naujai atrastą Ameriką iki Filipinų salų saulė turėjo 18 valandų keliją. Bolševikų imperija turi keliolika tūkstančių kilometrų, o Karolio — virš 30 tūkstančių km. Suiro Karolio V imperija į dvi dešimtis gabalų. Ir kur šiandien jina, kur jos milžinai?

Arabi 7-8 šimtmečiu per kelis dešimtmečius nužygiavo per visą Š. Afriką, pasiekė Ispaniją per Gibraltarą (Gibr — arabiškai jūra, Tarik — jų vado vardas) ir atėjo net iki Cressy Prancūzijoje. Bet jie buvo nugalėti ir pasitraukė už Pirėnų kalnų, kol pagaliau visiškai sužlugo. Turkal-osmanai buvo pasiekę Europoje net Vieną, Austrijos sostinę, bet Sobieskio nugalėti taip pat atslūgo, nors tada Europa buvo susiskaldžiusi dar labiau negu dabar ir neturėjo pavergtųjų tautų pagalbos.

Anglijos kolonijų Amerikoje žygis į laisvę 18 šimtmečiu praskynė kelią kitų tautų nepriklausomybėms. Šiame šimtmečiuje, Amerikai suteikus nepriklausomybę Kūbai, Filipinams, parėmus Indonezijos troškimus ir ginant Korėjos laisvę, pavergtosioms Rytų tautoms atsišlė akys ir iš tolo pradėjo žerėti laisvės aušra. Tačiau būtų pavojinga paskęsti svajonėse ir, tarp savęs ginčijantis, laukti, kad Amerika viską duos. Amerika, sunkiai dirbdama, nieko neduos tinginiams. Tik darbštiesiems ir drąsiesiems ji atels į talką.

Mokslas + Menas + Literatūra

COMO OLVIDARTE

VICTOR JOSÉ GABRĖNAS

Si como sabe amarte mi corazón, supiera olvidar, —
Yo no viviría esta agonía,
Si yo pudiera arrancarte de mi corazón, —
Mi dicha sería mayor...

¡Pero como! como olvidarte tierra amada
Si cada instante recuerdo tus campos,
Tus bosques, tus flores, el triño de tus pajaros —
¡Todo! Lo que un día mío fué...

Como olvidarte, si estás como la sangre
Corriendo por mis venas,
Si en cada latido de mi corazón,
Surges tú en bella ilusión...

¡Como! como olvidarte Lituania mía,
¡Como! como arrancarte de mi corazón,
Si olvidarte, sería olvidarme de mi —
Si arrancarte de mi corazón, sería la muerte.

VIKTORAS JUOZAS GABRĖNAS yra Argentinijos gimęs, bet gerai moka lietuvių kalbą. Balandžio mėn. buvo pakviestas į Radio Splendid Kordoboje skaityti savo eilėraščių kas sekmdienį vykstančio poeto valandėlį "Poemas de amor". Paskutinį kartą Radio Splendid programoj skaitė du savo eilėraščius "El Pajaros" ir "El Boracho". Čia spausdiname jaunojo poeto V. Gabrėno vieną eilėraščių apie Lietuvą. RED.

Žvaigždės kalba per radio

Pastarųjų metų nuostabi atradimai astronomijoje iš pagrindų pakaltė visas iki šiol turimas žinias apie dangaus erdves. Monte Palomar observatorijoje, Kalifornijoje, prieš keturis metus pradėtas ir pereitais metais baigtas statyti milžiniškas teleskopas, — kurio vien reflektoriaus yra 5 metrų dydžio, — įgalino smarkiai pagreitinti dangaus erdvių tyrinėjimus. Monte Palomar teleskopas priima tiek šviesos, kiek milijonas akių drauge sudėjus. Juo galima matyti žvakės šviesą 10 tūkstančių kilometrų ir fotografuoti nuo 30 iki 40 tūkst. km nuotolyje. Taip pat juo galima apžvelgti erdvės plotą 50 milijonų kartų didesnį, negu sveika žmogaus akis.

ŽVAIGŽDŲ GRUPĖS

Monte Wilsono teleskopu, kuris turi tik du su puse metro ilgumo, jau buvo galima pasiekti žvaigždynus esančius toli už mūsų, vadinamosios saulės sistemos, arba žvaigždžių grupės, ribų. Tuo būdu buvo pastebėta begalybė žvaigždžių grupių, šimtą milijonų kartų šviesesnių už mūsų saulę. Tačiau toliau, kuris mus nuo tų žvaigždynų skiria, yra toks didelis, kad šviesa, kurios greitis yra 300 tūkstančių km per sekundę, mus pasiekia tik po 500 milijonų metų. Pačių žvaigždžių bei jų atomų ir elektronų, jų protonų ir neutronų, jų spinduliavimo tyrinėjimas, žvaigždžių atsiradimo ir cheminių pasikeitimų studijavimas šiuo metu jau darosi žmogų vis labiau prieinamas, nes anksčiau tie begaliniai toliai buvo neperžengiami, ir tolimosios žvaigždės buvo žmogui nepasiekiamos.

Paskutiniais metais buvo pasiekti žvaigždžių ir jų erdves tyrinėjimo moksle tiesiog neišsivaizduojami at-

radimai. Iš čia gimė naujas mokslas, vadinamas radioastronomija.

RADIO BANGOS

1942 m. buvo patirta, kad radio antena pagaua tokias bangas, kurių kilmės nebuvo galima išaiškinti. Žymus radioelektrinis inžinierius Karl Jansky, naudodamasis specialiomis antenomis, po ilgų ir kantrių tyrinėjimų įrodė, kad tos neišaiškinamos bangos ateina iš žvaigždžių. Greitai to fizikos mokslininkas Grote Reber išaiškino, kad šios bangos ateina iš Paukščių Tako, kuris susideda iš daugelio tūkstančių saulų ir su kuriuo palyginus mūsų saulės sistema yra tik maža jo dalelė. Didžiausios įtampos bangos ejo iš Sagitarjo žvaigždyno. 1942 m. vasario mėnesio vieną dieną buvo pajusti nepaprasti radaro aparatų trukdymai Anglijos krantuose. Tos nepaprastos bangos trukdė net tarpkontinentinio susisiekiimo radio priimtuvus. Šis įvykis kariniais sumetimais buvo laikomas ilgą laiką didžiausioje paslapyje. Bet vėliau buvo pradėta su dideliu uolumu šių neišaiškinamų reiškinų kilmę tyrinėti. Bet tik 1948 m. vienam jaunam anglų fizikui Martin Ryle pavyko tiksliai nustatyti dangaus erdvėje du didelius šių bangų centrus. Su didžiojo Monte Palomar teleskopo pagalba dabar jau yra padaryti tikslūs radioelektrinis kelių planai, kur brėžiniais nurodoma ateinančių į žemę bangų stiprumas.

Šiuo metu Anglijoje, Prancūzijoje, Olandijoje, Amerikoje, Australijoje ir Pietų Afrikoje yra pastatyti arba statomų radioteleskopo stočių, kurių pagalba mokslininkai dieną ir naktį klausosi iš žvaigždžių ateinančių bangų, jas leidami per garsiakalbius ir užrašydami į plokš-

teles, kad vėliau būtų įmanoma jas iširti. Toks Manchesteryje pastatytas radio - teleskopas turi 75 metrų skersmens ir siekia virš 100 metrų aukščio. Daugybė antenų yra išvedžiotas aplinkui visas žemės paviršius.

ŽVAIGŽDŲ IR PLANETŲ KALBA

Jau anksčiau buvo girdimas saulės, Jupiterio, Saturno ir kitų planetų balsas. Erdvės muzika jau nebėra tik vaizdingas poetų išsireikškimas. Tai virto tikrove. Žvaigždės kalba ir pasakoja neišsivaizduojamus ir balsius įvykius, nuostabius erdvių pasikeitimus, įvykius prieš milijonus ir šimtus milijonų metų. Tai, ką mes girdime, ateina iš tarp žvaigždynų atsiradusių dujų masių, kurios yra atsiradusios, susidūrus daugeliui saulų ir neišaiškinamam būdu suskilus. Kas mažiausiai įtikima, tai, kad į plokštes galima užrašyti tas prieš daugelį metų įvykusias katastrofas, kurias radioastronomai jau pajėgia išskaityti.

Galima taip pat girdėti balsą tų žvaigždžių, kurių dar pamatyti negalima. Neseniai įvykusiame radioastronomų kongrese Sidney mieste, Australijoje, prancūzų mokslininkas Marius Laffneur, Paryžiaus Astrofizikos Instituto radioastronomijos laboratorijos direktorius ir Tarpautinės Radioastronomijos Sąjungos pirmininkas, pareiškė, kad buvo atrastos dvi naujos radio žvaigždės. Viena, esanti arčiau mūsų, savo bangas yra pradėjusi skleisti kelis milijonus metų anksčiau, negu jos mus yra pasiekusios. Antroji mūsų kryptimi savo bangas sklaidžia jau daugelį milijonų metų, bet jos mūsų žemės dar nepasiekė.

Andromedos rūkai, apimę 20 tūkstančių milijonų saulų, — apie kurias žinome kaip tik iš tų radio bangų, — sudaro naują žvaigždžių (Nukelta į 5 psl.).

NAUJA TVORA

JULIUS DAINIUS

Jonas Galinis aptvėrė sodą nauja tvora. Graži buvo tvora, visa iš dailiai tašytų statinių. Kiti tokia tvora aptveria tik darželius, kur dūkros jurginus ir pinavijas sodina, o jis net visą sodą. Iki pat upelio ir liepyneio paupėje, kur karaliukai ir šarkos perisai, kur volungės lietu pranašauja. „Negalės sakyti tas pūstagurklis Danyla, kad mano ūkis apgriuves“, galvojo Galinis, baigdamas kalti paskutinius statinius.

Ištases vartelius, sukaltus iš plonų obliuotų statinių, jis dar kartą apžiūrėjo visą tvorinį. Gražiai atrodė. „Iš tolo matysis. Visi žinos, kad tai Galinio sodyba, kaip dvaras“, mąstė sau vienas, lėtu žingsniu eidamas palei tvorą, ir perbraukė išdžiūsi praretėjusius plaukus ir paskiau per ūsus, tartum norėdamas, kad ir jie taip atrodytų, kaip naujoji tvora.

— E, motin. Moč, ar tu girdi? — šaukė tik pro duris lėjęs Galinis savo žmoną, tokią pat pasvirusią metų našta nešančią, kaip ir jis, tik dar atrodančią senesnę, labiau pralūsią, pavargusią. — Tik tu pažiūrėk. Tokia tvora. Sakau tau, — vienas kaimas pavydės. Niekas nedrįs pasakyti, kad aš apsilėdęs ar nomoku ūkio gražiai susitvarkyti. Na, tai eiva!

— Bet tu, tėvai, geriau trobą būtum perstatęs. Juk naujos reikia, — pradėjo Galinienė, iš tolo žiūrėdama į tvorą.

— Trobą, trobą... Tau vis ta troba. Ar negyveni? Ar vaiku neužaugina! toje troboje? Juozukas ves ir galės pasistatyti, kokią norės. Taip, kaip aš pasistatiau. O mes išgyvensim. Klek čia beliko!

— Aš nepeikiu tvoros. Graži. Bet troba taip pat reikalinga. Dar reikalingesnė. Juk jau galvom lubas remiam, taip sulinko. O ir kiti juk geresnes jau pasistatė. Ana va, kad ir Danylos namas.

— Višta esi, moterie. Štai, ką aš tau pasakysiu. Kalbį ir kalbi vis tą patį. O ar tu žinai, kiek atseina nauja troba? A? — jau supykęs garsiai pasakė Galinis.

— Be tvoros galėjom apseiti, — pakėlė balsą ir Galinienė. — Kas žino dar, ko susilauksim. O gal tie vėl ateis ir atims viską. Na, o geresnėj trobelėj galėtumėm ir likti. Amželį užbaigtumėm.

— Kas ateis? Kas yra tie tavo „tie“? — jau visai supykęs pradėjo smarkiai šaukti Jonas. — Tu manai, kad aš tai nieko nesuprantu. Nieko neišmanau? Klysti, moterie. Tavo galva... Et, su tavim. Nei žmoniškai pasikalbėsi, nei geru darbu pasigirsi. Geriau eitum prie savo puodų, savo patarimų nedavinėjus. Ten tai tu supranti.

Dar norėjo kažką Jonas Galinis pasakyti. Ką nors taip stipraus, kad žmona įvertintų jo išmanymą, bet tik numojo ranka, lyg būtų žodžių pritrūkę ar juos kas prie liežuvio priklijavęs, ir piktas nuėjo per kiemą tvartų link.

Morta Galinienė nusispiovė ir apsisukus jauėjo atgal į virtuvę. Jai buvo pikta, kad jiėjo tos tvoros žiūrėti, kad priešinosi vyrui, iš viso, kad ta tvora stovėjo. Ir dar iš tolo, iš vidurio kiemo išgirdo vyro balsą: — O tvorą dar ir nudažysiu. Ne tavo galvai suprast.

Tokių smulkių ginčų Galiniuose dažnai būdavo. Bet niekas nebūtų galėjęs tvirtinti, kad jie vienas kito nemyl. Ji, taisybė, buvo darbštesnė už savo vyrą. Ji rūpinosi vaikais ir nešė visus namų darbus. Dėlto ir pečiai palinkę, lyg malūno darbininko arba lyg visą laiką po naščiais būtų stovėjusi. Jis namuose mažiau tedirbo, bet labiau norėjo kitiems pasirodyti. Kaip pats gyvenęs, ką valgė, kitiems nesvarbu. Bet apsirengti, gerai išpustytus arklius pasikinkęs išmargintan vežiman vieškeliu smarkiai pavažiuoti Galinis tikrai mėgo. Visa apylinkė žinojo, kad su Jonu lenktynių neik. Ypač, kai iš turgaus grįžo brangiai ką pardavęs ir magaryčias sugėręs. Tik papūs savo ilgus ūsus, supliaukęs botagn, kad net ugnys išsiskelė, sušvilps, net aysuse suspengia, ir paleis savo sarčius. Iš po jų kanopų tik purvas tyška ir akmenys skirlasi. O kad paskiau arkliai ir padvės,

jam nesvarbu. Svarbu laimėti lenktynes.

Bet Galinis savo ūkelį mylėjo, kaip vaiką. Tai ir žmona pripažino. Jėgi ir nesistengė perdaug dirbti, tai ji prižiūrėjo tikrai gerai. Svetimo neėmė, bet savo niekam neuleido. „Iš tėvų gavau ir vaikams palikau“, sakydavo. Net medžio šakos niekas nulažyti negalėjo. Mažai buvo medžių jo lauke, bet juos mylėjo kaip save patį. Gal net labiau, nes žiemą geriau jis pats ir vaiką šals, geriau tris kilometrus eis į mišką žabų parsinešti, bet medžio iš savo lauko nenukirsi. Kai aną žiemą iššalo kellos obelys ir dvikrausės, tai Galinis ko ne numirė. Sirgo kelias savaites. Ne tai sirgo, bet į sodą negalėjo nė pažiūrėti. Jam rodėsi, kad jo paties rankos ar kojos nušalo, kad jas reikės nuplauti, o jų vietoj liks tik tiščia vieta.

Ir ką jau pats pasidarydavo, prie ko pripradavo, tai niekas nė žodžiu negalėjo papeikti. Taip supykdamo, kad kelias dienas į tą žmogų negalėdavo pažiūrėti. Kad ir piktumas praėdavo, tai dar vis sau po ūsais niurnėdavo, jog neišmanėlių pilnas pasaulis, kaip rudenį varnų kranksnių.

Galinis negalėjo atsidžiaugti tokia dailia statinių tvora, o ta Morta — tik supykęs ją Morta vadindavo — ne tik jam nepritaria ir su juo nesidžiaugia, bet dargi net prikašioja, kad jis trobos naujos nepastato. „O kas ją pastatė, jei ne aš?“ — mūrėjo patydomis, vaikščiodamas po tvartus ir gyvulius apžiūrėdamas. Priėjęs paglostė treigį kumelį, pakasinėjo sprandą, kurį Sartukas laikė aukštai iškėlęs, lyg gaidys prieš vištų būrį. Paskiau apžiūrėjo peniūkšlius ir veislinę kiaulę, kuri išsimurzinus buvo patenkinta ir, pamačius šeimininką, kriuksėjo maloniū balsu. „Kad tik tavęs neatimtu, tu, baltoji murze“.

Ir vėl jam prisiminė statinių tvora ir žmonos nepasitenkinimas. „Danylos namas, girdi. Kuo gi geresnis tas jo namas? Kad turi gonkas? Kad langų daugiau? Kad aukštesnis? O ar prasimušė kas galva mano troboje. Nesulauktum! Tas pūstagurklis. Girdi, Galiniū Juozukas tegu nesimergina prie mano Adutės.

Iš to nieko nebus. Galinis, girdi, tik pasipūtęs, o trobos galgia irli. Girdi, tas, — girdi, kitas... O man tokios maršės nė nereikia. Tegu turisi s nmerge!“ — net pusbalsiu pasakė paskutinius žodžius ir apsidairęs, ar niekas neišgirdo, išslimpino iš tvartų.

— Morta, išeinu į miestelį dažų, — praeidamas po namus, garsiai riktelėjo, lyg norėdamas nusikratyti kankinančių minčių ar dar labiau paerzinti žmoną. — Vakarienes grįšiu, — dar pridėjo.

Bet Galinienė nieko neatsakė. Ji žinojo, kad jo neperkaltės, ir kad jis tvorą tikrai dažys. „Ir nemėginasiu perkaltėti“, galvojo viena, „juk tvora jau stovi ir jos nenugriaus. Ir neblogoi atrodo. Tesižino!“

Ruošdama vakariene, Galinienė jau galėjosi, kad ji pasipriešino vyrui ir tvoros nepagyry. Juk naujo namo vistiek nestatys. Tai sakė Jonas daug kartų. Sugriauti senąją tvorą jam būtų labai sunku, gal visai neįmanoma. Reikėtų lyg savo praeitį sugriauti. Tą namą, esą, jis statęs, kai dar buvo neseniai vedęs ir kai žinojo greit būsiąs tėvas. Jo jis ir negriausis, tegul vaikai sugriaus.

Taisybė, ne jis vienas statė. Padėjo jo amžinatilsi tėvas ir uošvis, bet jis daugiausiai dirbo. Kiekvieną sienojį jis pats ant sienos rėtinė, kiekvieną apžiūrėjęs, kad nebūtų supuvęs. Tame naujame name, kuris tada dar sakais ir samanomis kvepėjo, Juozukas pirmą kartą pravirko tokiu skardžiai graudžiu balseliu, kokio nė vienas vaikas pasauly dar neturėjo. Vėliau tris kartus šią trobą pripildė kūdikškas garsas, toks mielas ir gražus, kad Morta tuoj visą skausmą užmiršo. Jai net saldu darėsi, kai amžinatilsi Anulienė parodė raudonus, papurtusius, užmerktom akutėm ir dar niekad niekeno nematytus veidukus.

Ir Galinienė, tai prisiminus, dvi stambios sąaros, vingiuodamos skruostų vagomis, nuriedėjo ir, nosies gale susitikusios, nukrito ant prijuostės.

Morta skuto bulves, o jos mintys ir jausmai lydėjo Joną į miestelį, aplankė dar nesugrįžusius ar svetur gyvenusius vaikus. Geras tas Jonas, tik užsispyręs, kaip akmuo pakelėj.

Važiuk per jį, — jis nepasitrauks. Ir vaikai geri, ačiū Dievui. Juozukas visai, kaip ji. Visiems nusileidžia. O ir piktą žodį pasakęs, tuoj gailisi ir pasidaro švelnus, kaip meigaltė. Tik vis su tom politikom, su tom knygom. Pareina iš miestelio ar iš Danylos, tų laikraščių prisiskaitęs, tai ir traška, — tai bus tas, tai bus šitas. Na, taisybė, juk pamokytas. Būtu ir daugiau galėjęs, bet čia tai jau tikras tėvo sūnus. Jam tik ūkis, darbai, į miestą visai nenori. Netraukia, kągi padarysi.

Dūkromis skūstis taip pat negalima. Agutė, tiesa, užsispyrus, kaip tėvas, bet ir išsimokė, ir mokytoja buvo, ir vyrą gerą gavo. Dabar sau ramlai gyvena ir tokį pumpurėlį augina. Negalima Dievui rūgoti. Rima ta graži, bet jai gyvenimas pavojingas. Tik ne mokslam skirta. Kam toms moterims ir reikia didelių mokslų. Jai būtų dar daugiau pavojaus. Darbšti mergaitė. Vyrui tik sukasi, dar net ir pamokyti, kaip mokytojas ir valščiaus raštininkas. Gaus vyrą, kokį ūkininką, ir gyvenęs. Mažysis, tas kudliukas, bus mokytas. Jam viskas sekasi. Padykęs, tai padykęs, bet blogo niekam nedaro. Užaugęs surimtės. Juk jis mažiausias, visų lėpūnėlis. Bet nesugedo dar. Šiais metais gal jau baigs tuos mokslus, paskui eis į daktarus ar kokius ten kitus mokytus žmones. Ir ji, Morta, nuvažiuos pas jį į miestą pabūti, jo vaikčius prižiūrės. Ten atsibos, — grįš į namus pas Juozuką. Geri vaikai, kad tik Dievas juos laikytų ir saugotų.

Mortos Galinienės mintis pertraukė įbėgusi jaunesnioji, namie gyvenanti, dukterė Rima.

— Žinai, mama, Juozas sakė, kad vokiečiams nesiseka. Sako, girdėjęs per radiją pas mokytoją.

— O kur Juozas?

— Jis tuoj ateis. Su Danyla šnekasi prie naujosios tvoros. Bet ko tėtė vargsta su ta tvora? Juk vistiek nelgal ja džiaugsis. Vokiečiai traukdami, sako, viską degina.

— Ką tu, varle, supranti! Tėvas geriau žino, kas reikia daryti, — ne tai piktai, ne tai juokais subarė Galinienė dukterį. — Dar sakė ir nudažys. Bus gražu. Visi, sakė, pavydės. (Bus daugiau).

SEKMADIENIO RIMČIAI

Jeį gyventi - turiningai

Aplink mus esančio pasaulio atžvilgiu žmonės nejučiomis yra pasidarę jo tarnai. Yra atsidavę tam gyvenimui, kurį sudaro aplinkiniai žmonės, daiktai, darbai, rūpesčiai. Iš ryto tuojuan atsikėlus griebiamasi iš karto kavos puodelio, paskui galvatrūkišiais šokama per duris paminti kolektyvą... tik pora minučių liko iki pamainos pradžios. Paskui... visu spartumu per 8 valandas reikia suskubti su mašina. Taip didesnę dienos dalį — nieko daugiau kaip tik tas pats užsėsys, vienas kitas bendradarbio žodis. Vos tik užbaigus, kuo greičiausiai vėl šokama paminti kolektyvą, kad greičiau pasiektus namus. Čia vėl reikia šis tas padaryti namie, susitvarkyti, o gal dar vieną kitą pežą darbu namuose užkrauti. Miegas ir tas dažnai neramus, rytojaus planais apsunkintas. Rytą keltis vėl reikia sku-

botai, rengtis ir bėgti per duris kaip vakar.

Sekmadienis. Reikia išsimiegoti, paskui kiek pasigražinti, — ateis kaimynų arba reikės nueiti į svečius, o gal į kiną. Pmaėjo taip viena savaitė, antra, ...mėnuo, ir jau 20 metų. Jau dabar galima kiek atsikvėpti. O kaip sunkios buvo pirmosios dienos! Taj ne kaimo gyvenimas Lietuvoje, kada buvo laukiama sekmadienio atvangos nueiti į bažnyčią, išklaudyti ką klebonas per pamokslą pasakys, pamastyti kiek apie save, pasižmonėti su pažistamais.

Gyvenimas dabar pasikeitė iš pamatų. Ne tas bloga, kad turim savo žemės sklypą nusipirkę, šiltesnę gūžtelę sau susisukę. Triūsas vertas savo atlyginimo. Tačiau kartu su šitokiu gyvenimo būdu esame pamiršę gyventi savo gyvenimu ir pradėję gyventi aplinkos gyvenimu: kasdieninių rūpesčių, darbo, mašinos, naujo namo pasistatymo ir panašiu gyvenimu. Jei aplinkiniai reikalai neverstų bėgti ir bėgti, tai iš įpratimo patys susirastumėm, kad kiti daiktai mus užimtų, kad tik nereiktų liktis gyventi savo gyvenimu. Dažniausiai daiktai ir darbai hemažėja, o vis jų daugiau atsiranda, niekad ramybės neduoda. Ir reikia jiems atsiduoti, kitaip negyvensi. Reikalas gyventi ne savo, bet daiktų gyvenimu, nuveda pasinaudoti kiekviena pasitaikiusia akimirka, neatsižvelgiant ar tai gera ar bloga. Jei bus progą pasinaudoti kito silpnybe, o savo gudrumu, ja naudosis gal net ir didžiūsis.

Pasvarstyti reikia, kad tai nėra žmogaus gyvenimas. Tai yra mus supančių daiktų gyvenimas. Ne kartą tik mirties akivaizdoje atveria akis ir parodo, kad niekad nebuvo gyventa žmogui tinkamu gyvenimu, o gyventa tik mašinos gyvenimu iki sudilta. Daugelis net ir mirties akivaizdoje to nepamato, nes iki paskutinės minutės gyvena viltimi išgyti, namie paliktų rūpesčių gyvenimu. Atėję paguosti draugai užliūliuoja naujomis viltimis ir niekad nepralaužiamas klausimas, kad visos gyvenimas praėjo paskirtas daiktams, kūnui, namui, kartais net blogiau — tik kortoms, stikliukui, loterijai, arkliai, šuniui, katei... Ką bekalbėti apie tuos, kurie miršta staigiai savo rūpesčių, aistros įkarštyje.

Vieną minutę susitelkim pagalvoti, ar mes esame taip menki ir liksim gyventi tik dėl namo, geres-

nio aprėdo. Mes turim turėti ir tikrai žmogaus vertą gyvenimą. Toksai savas ir žmogaus vertas gyvenimas prasideda tik tada, kai pajėgsim atsakyti į klausimą, kam mes esam ir kam gyvenam. Kad nusipirktumėm žemės sklypą ir jį paliktumėm dažnai nežinia kam? Kad išgytumėm nuosavą namuką? Mes turim turėti ir savo žmogišką gyvenimą, ne tik daiktų. Dievas mus pašaukė būti laimingais su Juo. Turim būti laimingi su Juo mes ir mūsų artimieji, mūsų tautiečiai. Tik tada pradėsime gyventi savo gyvenimu, o ne daiktų, kai pradėsime įsikvoti būti laimingi su Dievu, padėsime tokią laimę surasti kitiems, ypač savo tėvynės broliams ir seserims. Vieną minutę pamastykim. J. Duoba.

PERAUKLĖJAMI ITALIJOS KOMUNISTAI

Virš tūkstančio buvusių Italijos komunistų partijos narių eina politinės orientacijos kursus, kuriems vadovauja Krikščionių Demokratų partijos paskirti mokytojai. Ši grupė yra atvykusi iš Italijos pietų ir yra dalis tų kelių dešimčių tūkst. kom., kurie išstojo iš partijos, kai pamatė pozityvią De Gasperi žemės reformą, telkiančią bežemiams pragyvenimo šaltinį. Kursų vadovai labiausiai aiškina krikščioniškos bendruomenės bei valdžios sąvoką ir tikrosios demokratijos pagrindus, kur žmogaus asmui ir jo laisvė yra gerbiami.

* Andrius Kuprevičius, iš Argentinos nuvykęs žymusis mūsų pianistas, koncertavo ne tik daugelyje JAV lietuvių kolonijų, bet taip pat ir Kanados didžiosiose kolonijose. Po koncerto Montrealyje jam priėmimą padarė vietos lietuviai ir Šveicarijos konsulas dr. Kaestli. Andrius Kuprevičius Argentinon pramato grįžti, kaip praneša laikraščiai, apie lilepos vidurį. Vėliau žada duoti elę koncertų Pietų ir Centro Amerikos valstybėse.

Rosario lietuvių būrelis prie Lujan Svė. Marijos šventovės.

TIKROS ŽINIOS APIE LIETUVOS VYSKUPUS

Savo metu tremtiniai skaltė Vilniuje komunistų leližiamame „Tėvynės Balse“ „pasikalbėjimą“ su Vilniaus arkivyskupu J. Reintu. Pasikalbėjimas buvo teigiamas, kad sovietuose tikybos nepersiekiamos, kad ten bažnyčia turi laisvę. Tas „pasikalbėjimas“ buvo grynas falsifikatas. Pasirodžius jam spaudoje, arkivyskupas Reinsys sekantį sekmadienį Vilniaus Katedroje pamokslu metu pasakė, kad jis jokio pasikalbėjimo nedavė ir kad jo vardu paskelbtasis pasikalbėjimas yra pramanytas. Po šio pareiškimo arkivyskupas Reinsys ir dar trys vyskupai (Matulionis, Borisevičius) buvo išvežti į Rusijos gilumą ir dabar nežinia, kur jie yra.

Daug visokių sensacijų sovietinė spauda yra prirašiusi apie Kauno diecezijios valdytoją kun. Stankevičių. Bet viena sensacija, pasirodo, tikra, bet ją aprašė Paryžiaus „Figaro“ laikraščio atstovas Maskvoje, ne „Tėvynės Balsas“. Būtent: Plačiai buvo išgarsintas visų sovietinių dvasininkų suvažiavimas Kremliuje, kur dalyvavo ir kun. Stankevičius. Pasirodo, kad kai Maskvos agentai pradėjo šmeižti Popelę, — esą jis karo kurstytojas, tai kun. Stankevičius atsistojo ir pareiškė, kad tai yra netiesa, ir protestuodamas išėjo iš posėdžio. Tą įvykį pats matęs „Figaro“ atstovas ir parašė savo atstovaujama laikraščiui. Tai tikra sensacija, nes tai, turbūt, vienintelis atsitikimas, kad kas iš Kremliaus posėdžio protestuodamas išėitų.

Be ko kita, Vyskupas V. Brizgys po to kun. Stankevičiui buvo parašęs laiškelį. Atsakymas buvęs toks, kad Vysk. Brizgys laiškas, gautas po 3 mėnesių, nors buvo siųstas oro paštu, Kaune padaręs sensaciją.

(N. L.)

KOMUNIZMO PAGRINDAI

J. VENCKUS S. J.

KOMUNIZMAS

Dabar visi kalba apie komunizmą. Vieni didžiūojasi, būdami komunistais, kiti, nors širdyje yra komunistai, viešai vengia būti vadinami komunistais, nes bijo, kad gali kartais nukentėti dėl komunizmo, o kiti komunistų iš visos širdies nekenčia, nes gal buvo patekę kada į NKVD rankas patys ar matė, kaip jų giminės nukentėjo nuo komunistų. Vieni iš komunistų laukia, kad mažai tereikės dirbti, kad užmokestis bus geras. Kiti mano, kad komunizmas padės nugalėti religiją, kurios, patys neturėdami, nekenčia. Pagaliau kiti komunizmą atmeta, nes jo nesuderina su filosofiniais ir religiniais įsitikinimais, kurių sąžinė neleidžia išsivadėti.

Ne vienas bus rimtai savęs paklauses, kodėl toks didelis mokslininkas Fuchs, kuris dirbo Anglijoje Atominės Energijos Laboratorijoje, turėdamas užtikrintą vietą, labai garbingą ir gerai apmokamą darbą, vistik sutiko visa tai rizikuoti, išduodamas atominės energijos paslaptis rusams. Fuchs žinojo, kad, jeigu jį sugaus, jam reikės labai nukentėti. Vistik Fuchs išdavė paslaptis, nes tikrai norėjo komunistams pasitarnauti. Neseniai nukentėjo abu Joliot, — žmona ir vyras, — nes taip pat išdavė paslaptis, kurias žinojo. Ponia Joliot yra dukterė tos garsios Madame Curie (kuri gimė Lenkijoje ir vadinosi Skladowska). Kas šiandien nežino Madame Curie, kuri išrado būdus, kaip reikia tą atominę energiją gauti iš uranijaus. Paskui vėliau jos dukterė padarė dar svarbesnį žingsnį, kuris vedė prie atominės bombos padarymo. Dar yra daugiau pavyzdžių. Matyti, kad komunizmas kitiems yra labai svarbus dalykas,

dėl kurio nebijo net didelių aukų imtis. Be jokios abejonės reikia prileisti, kad komunizmas aukščiau stovi už Hitlerio nacizmą. Nacizmas, be bedievybės, buvo didelis vokiečių kraujo garbintojas, išskeldamas vieną tautą, o visas kitas niekindamas. Komunizmas stengiasi išrišti vieną svarbų žmonijos reikalą, tai darbo klausimą. Ir be jokios abejonės reikia prileisti, kad marksizmas labai daug prisidėjo, jog visos dabartinės kultūringos tautos žymiai pagerino darbininkų padėtį, išleisdamos atatinamus įstatymus, kuriais privertė darbdavius padidinti atlyginimą už darbą, sutrumpinti darbo valandas, aprūpinti ligoje ir panašiai. Bet iš kitos pusės, komunizmas turi tokių dalykų, kuriuos negalima priimti, o tai, ką jis gera yra padaręs, galima ir be komunizmo padaryti. Iš tikrųjų daugelis valstybių ir pravedė labai gerus darbininkams įstatymus ir be komunistų pagalbos. Dabar pažūrėkime iš eilės komunizmo pagrindą. Pirmiausias ir pats svarbiausias dalykas yra tai vadinamas

DIALEKTINIS MATERIALIZMAS

Kas yra dialektika? Žodis dialektika paeina nuo graikiško žodžio *dialogomai* ir reiškia kalbėti, diskutuoti, svarstyti. Aristoteliiui dialektika yra tas pats, kas mums šiandieną yra logika, t. y. moksliskas galvojimo dėsnių sutvarkymas. Platonui, kitam Graikijos filosofui, arba išminčiui, dialektika yra diskusijos arba ginčijimosi būdas: vienas klausia, o kitas turi atsakyti į klausimą, taip kaip šiandien yra mūsų katekizmai. Sokratas vartoja dialektiką kaip mokymo metodą. Jis sakydavo savo mokiniams kokią mintį, o mokiniai turėdavo tą mintį, toliau gal-

vodami, išvystyti, nes viena mintis išsukia kitą, viena mintis yra protui penas kitoms mintims surasti. Sokrato mintį pamėmė vokiečių filosofas Hegelis (1770-1831). Štai keletas pavyzdžių: Laisvės mintis arba laisvės supratimas kokio nors laukinio žmogaus Afrikoje, pav. hotentoto. Jam laisvė reiškia, kad jis gali daryti viską, ką tik užsimano, net kitiems galvas kapoti. Tai yra viena laisvės mintis, kurią Hegelis vadina tvirtinimu arba Teze. Šitoji visiškos laisvės mintis išsukia kitą mintį, visiškai priešingą, kur visiškai nėra laisvės, arba yra tironija, tai yra visiškas laisvės paneigimas. Tai jis pavadino Antiteze. Iš tų dviejų labai tolimų ir priešingų minčių kyla vidurinė mintis, kuri yra viduryje tarp palaidos laisvės kokio nors hotentoto ir kokio Azijos tirono, kuris tik vergiją neša, — tai yra demokratinė laisvė. Ir tai yra Sintezė. Kitas pavyzdys: Begalinė Esysbė (Tezė), visiškas Nebuvimas, arba Niekas (Antitezė) ir tarp tų dviejų vidury — Sutvėrimas (Sintezė). Pagal Hegelį Absolutinė Idėja yra viso pasaulio siela. Absolutinė Idėja yra nuo amžių, pereina visą esamąjį pasaulį ir vėl grįžta į save. Taip Hegelis aiškina nuolatinį judėjimą, pasikeitimą ir išsivystymą visa to, kas yra. Trumpai suglaudus, taip atrodytų Hegelio dialektika:

- 1) Mintis yra vienetas, sudarytas iš priešingų ypatybių (anarchija - vergija ir demokratinė laisvė ir pan.).
- 2) Mintis vystosi, tobulėja ta jėga, kurią turi savyje, ir nereikalauja išorinio pastūmėjimo.
- 3) Ta jėga paeina iš priešingybių, kuri yra pačioje mintyje (idėjoje). Mintis turi vystytis, nes ji turi savyje jėgą, lyg viščiukas, kuris vystosi iš kiaušinio.
- 4) Ta mitis pradžioje pati save paneigia (pav. laisvė save paneigia, pavirsdama į vergiją), paskui šoka atgal, bet jau atsiduria aukštesniame laipsnyje, pvz. iš tironijos pereina į demokratinę laisvę.

5) Visata yra tokiame dialektiniame procese arba eigoje.

6) Mintis gali vystytis be galo: pradžioje yra tezė, paskui antitezė, po to sintezė. Ta pati sintezė yra tezė jau kitai eigai.

Marksas ir Engelsas pradžioje buvo Hegelio pasekėjai. Bet vėliau juodu susipažino su Feuerbachu (1804-1872), kuris buvo visiškas materialistas, t. y. nepripažino nieko aukštesnio už šitą žemišką medžiagą. Feuerbachas mėgdavo kartoti Maleschotto žodžius: „Kultūros ir žmonių minčių pagrindas yra valgis... Jei norime pagerinti žmoniją, tai geriau ją maitinkime vietoj kalbėję apie nuodėmę.“ Reiškia, pilvas viską nulemia. Žmogus darė visus išradimus, mašinas, mokslą, kad savo pilvą geriau patenkintų. O nuo gerai pasotinto pilvo pereina ir geror mintys. Marksas ir Engelsas išėmė iš Hegelio filosofijos Dvasią, pasiliko Dialektiką, kurią pritaikė medžiagai, iš čia pasidarė Dialektinis Materializmas. Pirmiau yra žmogus žuvautojas, medžiotojas su visa laisve, paskui žmogus su arklų, su kalvaratu, taip vadinama korporatyvinė santvarka, kada visi valdo įrankius, po to jau vėliau koks savininkas su fabrikėliu ir keliais darbininkais, kurie savininkui dirba. Tokiu būdu susikūrė proletariatas vienoje pusėje ir buržuazija kitoje pusėje, kuri vedė prie privačios nuosavybės, prie valstybės susikūrimo. Proletariatas yra tvirtinimas (tezė), kapitalizmas yra proletariato paneigimas (antitezė), o komunizmas bus sintezė. Dialektinis Materializmas yra, pagal Marksą, tas paslaptinas raktas, kuriuo viso pasaulio duris gali atrakinti.

(Bus daugiau)

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

VL. KUPRIS

AUDRINGĄ NAKTĮ SKAUTAI BUDĖJO

(Tęsinys) Po nepavykusio vizito pas grafą Tolševičių, skiltininkas parinko stovyklai vietą toliau, tam miške, kurį jam nurodė grafas. Iki vakaro buvo pastatytos trys palapinės, įlaista virtuvė ir stalas. Kal saulė prisilgė horizontą, kai pirmos žvaigždės sužiuo iš tamsiai mėlyno dangaus, miške prie laužo lėpsnos stovėjo išrikiuotas būrelis jaunų berniukų. Jų dešinės rankos buvo iškeltos pusiau ir viršų, pusiau į dešinę. Pats mažasis garsiai kalbėjo stovyklos maldą: "Gražiosios gamtos ir viso pasaulio Kūrėjau..."

Po maldos du skantai virėjai dalino visiems vakariene. Prasiėjo linksmos kalbos, juokavimai. — Petruk, tu toks mažas ir gavitiek, kiek aš. Aš manau, kad man palik puse sriubos, — kreplėsi didžiausias į mažiausiąjį.

E, nemanyk, Petrukas pernai, dar vilkiuku būdamas, laimėjo baronuko valgymo konkursą, — pastebėjo kitas.

Nesijuokit iš Petriuko: jis šiandien vienas visiems priskutė bulvių, — užstojo Petriuką garsus specialistas virėjas. — Tegu jis ir už du dirba, bet suvalgo už tris, — sumurmėjo Jonukas, žinomas asmeninis Petriuko konkurentas, pirmiau už visus ištuštinęs savo katiluką.

Pavalgius pasigirdo skiltininko balsas: — Stovyklos adjutantas! — Aš! — Parodyk nakties budėtojų tvarkraštį. — Prašau. Skiltininkas patfkrino. — Vietoj sirguliuojančio Jonuko (jam buvo įgimta tinginio liga) aš budėsiu su Petriuku nuo 23 valandos ligi 1, — pridėjo.

Adjutantas balsai perskaitė tvarkraštį. Du pirmutiniai budėtojai tuojau pradėjo eiti savo pareigas. Iš žiemos vakarų pasirodė tamsūs debesys ir pamažu artėjo. Medžių viršūnėmis praužė smarkokas vėjas. Prie skiltininko palapinės įtalsytas barometras žadėjo didelę audrą. Skiltininkas davė ženklą "miegot". Netrukus stovykloje pasidarė tylu.

Pradėjo lyti lietis. Iš pradžių mažais lašais, paskiau vis labiau ir labiau, kol pagaliau pradėjo kaip iš kibiro plinti. Smarkus vėjas, žaibas, griaustinis ir prakirę debesys darė baisų špūdį, kas tai matė ir girdėjo.

Budėtojai keitėsi vienas po kito. Atėjo eilė ir pačiam stovyklos viršininkui ir Petrukui.

— Tu budėk palapinėje, o aš vaikščiosiu už dešimties žingsnių nuo tavęs, — pasakė skiltininkas mažam skautukui, kuris po kiekvieno sužalavimo instinktyviai žegnodavosi.

Juk dabar taip tamsu, reikia dviem būt lauke, broli skiltininke, leiskit... — kai sakė Petrukas tuos žodžius, jo dantys kaukėjo.

— Ne. Aš matau ir tamsų, o bijot — nėra ko. Gulk ir miegok.

Gerasis skiltininkas kalbėjo taip nuosirdžiai ir įtikinamai, jog Petrukas turėjo nusileisti ir asigulti. Jis pro miegą girdėjo kurčią griaustinį, nuolatinių lietaus ūžimą ir retkarčiais išrauto medžio griuvimą.

Tuo pragarišku laiku prityręs skiltininkas uostė orą, bet miške siaučiant tokiai audrai, sunku ką nors suosti. Jis įlipo į aukštą pušį ir ėmė dairytis. Ką jis pamatė — nežinia, bet, dar medų būdamas, pradėjo švilpti pavojaus ženklą. Palapinėse sujudo. Pro audros triukšmą tamsoje skambėjo visiems pažįstamas skiltininko balsas. — Greit apsiirengt! Kiekvienas pasiima visus žygio daiktus! Sanitaras paruošia vaistinė! Adjutantas palma virvę, kuri kabo trečiojo palapinėje prie lėjimo! Neužmirškite paimt didelės antklodės!

Greitai buvo susitvarkyta. Visi pasruošę stovėjo prieš savo brolių ir viršininką. — Eišime į pagalbą artimui. De ga grafo Tolševičiaus rūmai. Iš jų, broilai, tikiuos drausmingumo ir pasišventimo. Jei man kas atsitiks, komandą perima adjutantas! Stovykloje lieka tik vienas Jonukas. Budėk!

— Vis budžiu! Reikėjo skubėti. Laikas buvo brangus, o tamsa ir tankus miškas nežmoniška trukdė. (Bus daugiau)

Lietuviai visame pasauly

ELTOS ŽINIOS

* Ryšy su konferencija Bermudoje numatoma dar kartą iš pagrindų persvarstyti visas priemones ir ypač tuos uždavinius, kurie kyla laisvajame pasaulyje gyvenantiems lietuviams, kad viešoji opinija nepasisuktų mums nepageidaujama kryptimi. VLIKo Vyk. Tarybos užsienių reik. Taryba ruošia memorandumą, kuris numatytas pateikti visoms laisvosios tautos. Jame išdėstomi tie skaudūs patyrimai, kurių Pabaltijo valstybės turėjo sėmorykuose su Sovietų Sąjunga. Memorandumas bus pateiktas visų trijų Pabaltijo valstybių vardu.

* VLIKo pirmininkas M. Krupavičius ir Vyk. Tarybos pirm. K. Zalkauskas birželio 16 d. išvyko į Romą pasitarti su min. St. Lozoraičiu. Be kita ko, ten norima išsiaiškinti, kokių žygių turėtų imtis diplomatai, ką turėtų atlikti VLIK-as ir ką mūsų visuomenė, kad būtų pasidalinta uždaviniais ir pats darbas koordinuotas.

* D. Britanijos ministeris pirmininkas ir einaš užs. reik. ministerio pareigas Winston Churchill per D. Britanijos užsienio reikalų ministrą atsuntė Lietuvos ministeriui Londone B. K. Balučiui padėką už jo, Lietuvos Diplomatinijos Kolegijos užsienyje, jos šefo ir VLIKo vardu pareiktus sveikinimus ir linkėjimus D. Britanijos karaliaus Elzbietai II jos vainikavimo proga.

* VLIKo pirm. M. Krupavičius JAV atstovų rūmų nariui Ch. Kerstentui pasuntė telegramą, kuria Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu reikiama padėka už jo pastangas padėti pavergtosioms tautos, o ypač pasiūlius JAV parlamentui priimti pabaltijiečių reikalų rezoliuciją, kuria būtų laisvajam pasauliui atskleisti komunistų kėslai ir pastangos jį užgrobti.

* VT Informacijos Tarybos pastangomis į prancūzų kalbą išverstas "Mažieji Katynai". Vertimas peržiūrimas ir, stilistiškai apdorotas, bus artimiausiu laiku atiduotas spaudai.

KOLUMBIJA

* Lietuvių Katalikų Komiteto ir Kolumbijos Lietuvių Bendruomenės narių kun. M. Tamošūno, kun. Nik. Saiduco ir Dr. Stasio Siručio pastangomis ir intervencija pagaliau birželio 10 d. Kolumbijos vyriausybė sutiko oficialiai pripažinti ir tvirtinti Lietuvos Konsulatą Kolumbijoje. Lietuvių kolonija Kolumbijoje džiaugiasi šiuo politiniu laimėjimu Lietuvos naudai.

KANADA

* KLB krašto valdyba yra užsiėmusi paruošti ir išleisti istorinį veikalą "Kanados lietuviai". Tuo reikalu ruošiamas spaudai atsišaukimas į Kanados lietuviškąją visuomenę, įsiekiant mecenatų, kurie galėtų lėšomis paremti tą didelės svarbos reikalą.

* Metinis KLB tarybos atstovų

suvažiavimas nutarta šaukti š. m. spalio 10 — 11 d. Suvažiavimas įvyks Toronte, Lietuvių Namuose. Krašto valdyba šiuo metu ruošia suvažiavimui darbotvarkę ir smulkų planą. KLB taryboje yra 40 atstovų.

* Toronto Lietuvių Bžnyčios Statymo Komitetas likvidavosi ir nutarė pirktąją tam tikslui žemę parduoti ir prisidėti prie dabartinės bažnyčios praplėtimo, nes tai atseisų pigiau. Be to, TT. Pranciškonai greitu laiku pradės organizuoti naują lietuvių parapiją ir vėliau rūpintis pastatyti bažnyčią.

* Vysk. Vincentas Brizgys lankė didesniąsias Kanados lietuvių kolonijas, teikdamas sutvirtinimo sakramentą, sakdamas pamokslus bei prakalbas, laikydamas iškilmingas pamaldas. Vyskupas buvo visur lietuvių labai nuoširdžiai priimtas.

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* Amerikos Lietuvių Tarybos atstovai vėl lankėsi valstybės departamente, ragindami nedelsiant sudaryti specialią komisiją, kuri imtųsi tirti, kaip buvo suklastota Lietuvos gyventojų valia ir pats kraštas smurtu bei klasta įjungtas į Sov. Sąjungą. Vykdamas Kersteno rezoliuciją, į kurią palankiai žiūri daugelis JAV kongreso abiejų partijų narių, į talką žada eiti Lietuvos Laisvės Komitetas ir kt.

* Septynių lietuvių dailininkų meno paroda Pr. Lapienės vasarnamyje numatyta, kad truks visą vasaros sezoną. Anglų kalba iliustruotas katalogas rūpinamas meno bibliotekoms, universitetams, meno institutams. Dail. M. Dobužinskas iš JAV išvyko į Milaną piešti Scalos teatrui dekoracijų.

* Chicagoje sudarytas komitetas arkivysk. Juozapo Skvirecko 80 metų amžiaus sukakčiai paminėti. Komitetui pirmininkauja vysk. V. Brizgys. Minėjimui parinkta rugšėjo 13 d. Jubiliejaus šventėje visose lietuvių katalikų bažnyčiose bus laikomos iškilmingos mišios metropolito intencija, o po jų susirinkimai su paskaitomis. Sukakčiai atminti ruošiamas monografija.

* New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugija deda pastangas sutelkti į vieną organizaciją visus Amerikoje gyvenančius lietuvių gydytojus, tiek senuosius, tiek naujai atvykusius. Tuo reikalu valdyba yra įgaliota tartis su Amerikos Lietuvių Doktorų Draugija ir su tremtinių sukurtais gydytojų būreliais. Planuojama išleisti medicinos metraštį arba metuose kelis kartus pasirodantį žurnalą. New Yorko Liet. Gyd. Draugija taip pat rūpinasi materialia šios profesijos žmonių padėtim. Pirmininkas yra Dr. A. Dumbrys, vicepirm. — Dr. V. Terelijonas ir Dr. Trajanienė.

* Balfo pirm. kan. J. B. Končiui išdėsiuos lietuvių tremtinių vargus Europoje, šv. Tėvas per savo nuncių Vokietijoje arkivyskupą A. J. Munch jiems sušlepti pasuntė 5.000 markių.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

1. Giovanni Papini, POPIEŽIAUS CELESTINO VI LAISKAI ŽMONĖMS. Išvertė iš italų kalbos Dr. Petras Mačiulis. Išleido Lietuviškos Knygos Klūbas, Chicago, 1953 m. G. Papini yra vienas iš žymiausių šių dienų italų rašytojų, parašęs nemažą veikalų, kurie yra išversti į daugelį kalbų. Šis jo veikalas yra vienas naujesniųjų, pavadintas Popiežiaus Celestino VI laiskais. Tokio popiežiaus niekada nėra buvę. Tai yra paties rašytojo gilaus išvalgumo į šių laikų žmonių negalias ir filosofinių išvadų vaisius. Dėl to veikalas daugelio yra ginčijamas, bet jį vertėtų perskaityti kiekvienam, kuris domisi žmonių likimu. Vertėjas yra atlikęs labai vertingą darbą, duodamas lietuviams galimybę pasisemti didžiojo rašytojo minčių.

2. AIDAI, Mėnesinis Kultūros žurnalas, Nr. 5. Gegužės mėnuo, 1953 m. Turinyje randame Gedimino Galvos (Lietuva tarptautiniuose junginiuose), Alfonso Nykos-Niliūno (eil.), Dr. A. Serkšo (Amerikoniškoji auklėjimo filosofija), Jono Griniaus (žiurkių kamera, drama) ir kt. autorių straipsnių, plačių literatūros, meno, religinio ir visuomeninio gyvenimo apžvalga. Vyr. Red. A. Vaičiulaitis.

3. ATEITIS, Katalikiško Jaunimo žurnalas, Nr. 5, Gegužė, 1953 m. Vyr. Red. Paulius Jurkus.

4. LIETUVIŲ DIENOS, Iliustruotas Lietuvių žurnalas, Nr. 5, Gegužė, 1953 m. Žurnale yra įdomių straipsnių ir daugybė iliustracijų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Žurnalo Vyr. Red. J. Vitėnas, leidėjas — A. F. Skirius. Adr.: 9204 S. Broadway, Los Angeles, 3, Calif.

5. MŪSŲ VYTIŠ, P.L.S.S. Vadų, Vadovių ir Akademikų Skautų-čių laikraštis, Nr. 3, Gegužė-Birželis, 1953 m. Red. Br. Kvildys.

6. PELEDA, Juokdarybos Susivienijimo Mėnesinis Organas, Nr. 2-4, Balandis, 1953 m.

7. LOS CATHOLICOS Y LOS JUDIOS, E. II, Išleista „Tribuna Israelita“, México, 1953 m.

8. LES CAHIERS de L'Alliance Israélite Universelle, Nr. 69-70, Sausis-Vasaris, 1953 m.

* Karaliaus Mindaugo vainikavimo 700 metų sukakčiai paminėti Amerikos Liet. Tautininkų Sąjunga birželio 20-21 d. Washingtone buvo surengusi saskrydį. Į jį buvo pakviesti ne tik visi Amerikos lietuvių kolonijų, bet ir valdžios atstovai.

PAJIEŠKOJIMAS

Julija Rudienė, gyvenanti c. Ensenada 652, Berisso, pajieško Emilijos Gronskytės, kilusios iš Papijo par., Biržų apskr. Pajieškomoji ar apie ją žinantieji prašomi pranešti aukščiau nurodytu adresu arba "Laiko" Redakcijai.

SKAUTISKOS VARŽYBOS

Vyriausiojo Skautininko gegužės mėn. Krivulėje Liet. Skautų Broilijos Vadija paskelbė skautiško pažangumo varžybas. Jomis norima atžymėti Lietuvos Skautijos 35 m. sukaktį. Varžybos prasideda š. m. gegužės 15 d. ir baigsis lapkričio 15 d. Jose dalyvauja skautų skiltys, skautų vyčių būreliai, jūrų skautų valtytės ir vilkiukų draugovės (arba būreliai, kur nėra vilkiukų draugovių). Laimėtojai bus paskelbti — kiekvienos šakos vienetas, surinkęs daugiausiai taškų ir turįs geresnę rodiklį. Rodiklis išvedamas, padalinus vieneto surinktus taškus iš narių skaičiaus.

Kiekvienos šakos daugiausiai taškų surinkęs vienetas gaus "Jubilėjiniais metais pažangiausio tos šakos vieneto" vardą ir garbės pažymėjimą, o to vieneto kiekvienas skautas — specialų uniformos ženklą. Vienetų nuotraukos bus spausdinamos "Skautų Aido".

Varžybų metu bus vertinama taškais skautų išlaidų patyrimo laipsnių egzaminai, įsigytos specialybės, stovyklos bei iškylos, vieneto įsitalsytas inventorių, punktualumas sueigose, gerieji darbai — Vokietijoje esantiems tautiečiams paremti ir pan. Tačiau ypatingai sveikintinas rašinių įvedimas į šias varžybas. Bus vertinami taškais skautų rašiniai šiomis temomis: a) skautas ištikimas Dievui, b) šv. Kazimieras — Lietuvos skautų globėjas, c) kodėl esu skautas? d) mano tėvynė, e) kodėl man brangi lietuvių kalba? f) Vilnius — Lietuvos sostinė, g) mūsų Klaipėda, k) mano šių metų stovykla, i) mūsų skiltis (būrelis ar valtis). Galima bus

pasirinkti ir kitokias temas lietuviškais ir skautiškais klausimais. Geriausi rašiniai bus spausdinami „Skautų Aide“.

KOKS GYVIS GREIČIAUSIAS?

Koks mums žinomų gyvių yra greičiausias?

Iš visų gyvių žmogus, palyginti, lėčiausias. Kaip rodo patvirtinti lenktynių duomenys, jo didžiausias atsiektas bėgimo greitis yra mažesnis kaip 22 mylios (35,4 km) į valandą.

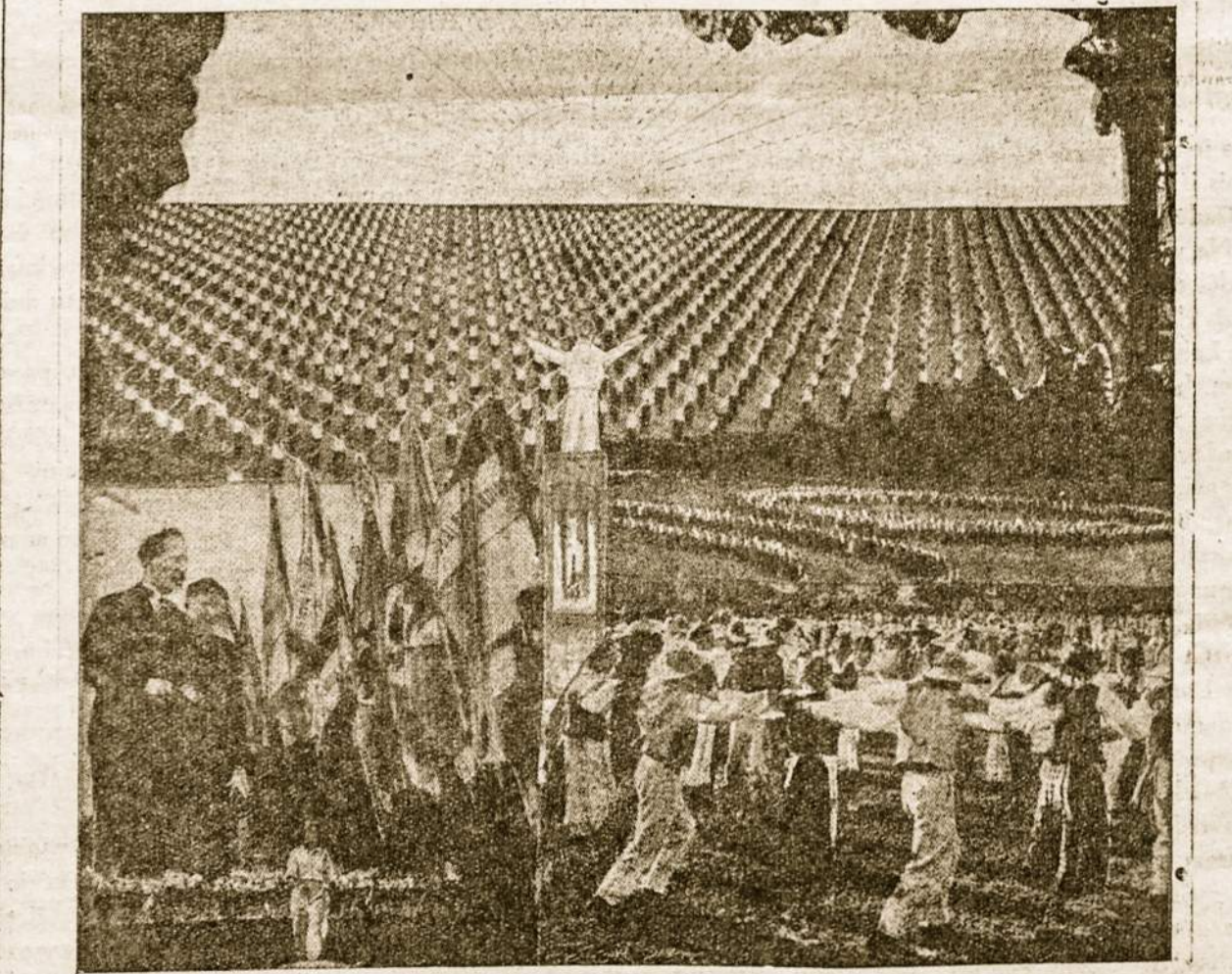
Čyta ar medžiojantis leopardas yra gyvulių greičio karalius. Jis puola grobį greitai ir tyliai greičiu iki 70 mylių (112,6 km) į valandą.

Greičiausias paukštis — antinis vanagas — puola antis iš viršaus tiesiog statmenai. Bejėgė antis, nors ir pati yra greita, negali su juo lenktyniauti, nes jis gali skristi iki 180 mylių (289,6 km) greičiu į valandą.

* Aušros tuntas Diepholze, Vokietijoje, leidžia rotatorium spausdintą laikraštėlį "Gairėlės". * "Skautų Aido" platinimo varžybas laimėjo Bostono Skautų Vietininkijos Lapinų Būrelis. Būreliui vadovauja vyresn. skilt. Algis Banevičius. Lapinai surinko 72 prenumeratas.

("Sk. Aidas", Nr. 4)

* Lietuvos Gedulo Dienoje Argentinos lietuvių skautai organizuoti dalyvavo šv. Mišiose ir po to turėjo draugovės sueigą. Išvežtieji ir žuvusieji skautai buvo pagerbti susikaupimo minute. Vakare lietuvių išlaisvinti Centro suruošė minėjimo skautai asistavo prie Argentinos ir Lietuvos vėliavų.

Kai švietė Lietuvos laisvės saulė, jos kultūrinis gyvenimas žydėjo ir darė nuolatinę pažangą. Šiandien tai galima pamatyti tik J. Gilvydžio istorinėje filmoje.

BUENOS AIRES

GRAŽI SUKAKTIS

Petras Šantaras, "Laiko" Garbės Leidėjas, birželio 22 d. atšventė savo 50-ties metų amžiaus sukaktį. Ta proga jį sveikino lietuviškos parapijos atstovai, "Laiko" redaktoriai, jo giminės ir artimieji. Sukaktvininkas yra nuoširdus patriotas ir katalikas, uoliai dalyvaujantis lietuviškame gyvenime ir prisidedantis savo ištekliais prie lietuviškų reikalų. Ypač daug yra prisidėjęs prie lietuvių bažnyčios, salės ir "Laiko" kilimo. Garbingam Sukaktvininkui tenka palinkėti gražaus ir vaisingo tolimesnio gyvenimo.

Eduardas Petrauskas iš Pilsnyro birželio 27 d. susižiedavo su Elena A. Charkiewich. Sužadėtuvių vakšės buvo jaunosios tėvų namuose, Manuel Ocampo 2648, 4 de Junio. Abu jaunuoliai kalba gražiai lietuviškai, nors jaunosios tėvas yra ukrainietis.

Valerija ir Povilas Rastauskai Povilnių proga būreliai kvieštų svečių birželio 27 d. savo namuose padarė puikią vakarienę. Vardinį proga P. Rastauską sveikino liet. par. klebonas ir artimieji.

Jonas Pelaninus savo vardinį proga turėjo šeimynišką vakarienę, kurioje dalyvavo būrelis artimųjų ir draugų. Šaunus pobūvis metu skambėjo lietuviškos dainos.

Bronius Pašlušta su sūnum Viktoru buvo atvykęs iš Colonia Sarmiento, Comodoro Rivadavia, į Buenos Aires. Savo lempuvelių nusipirko mašinų už 40.000 pesų. Jam gražius priėmimus padarė jo pusėseris p. p. Aukštikalnienė ir Eidukonienė.

Inž. Jonas Ramanauskas yra gavęs savo namuose ir fabrike telefoną: 22-0121.

Pranas Dambra, žinomas mūsų kolonijos kultūrininkas ir rašytojas, atvykęs Argentinoje dar prieš pirmąjį karą, paskutiniu metu yra susirgęs ir paguldytas Piruano ligoninėje.

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinỹbė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIREKTIVĖ Sav. Mikelijonis ir Gelbuda: Cosquín 5665, Villa Lugano.

JUOZO ŠNIPO BĀTU DIREKTIVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabillo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuves, gimtadienius, sužadėtuvių, krikšto ir ivalių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

J. ZUBRICKAS IR A. KIRSTUKAS fotografuoja vestuves, krikštynas, pobuvius ir kitus šventinius subuvimus. Herrera 287, Bs. Aires, T. E. 26-9672.

"LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunistijos paveikslėlius, ivalius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires, T. E. 20-9027.

FOTOGRAFUOJU

organizacijai, gelimu ir pavieniu asmenu šventes bei kitus įvykius o Kreiptis laišku ar asmeniškai: o L. KANCAUSKAS, o Paso de Burgos 1783-Avellaneda o

RADIO TECHNIKAS

V. RAMANAUSKAS mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.

POLA 289, Buenos Aires T. E. 64-4154

Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS Pilscomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000) 4 de Junio

KRAUTUVĖ "NARUŠIS"

Malsto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanne 6800, Villa Lugano. Sav. V. NARUSEVICIUS. Imprenta de "LAIKAS" Mendoza 2280 Avellaneda

Pranas Bagris, anksčiau gyvenęs Argentinoje ir Urugvajuje, mirė Holy Family Villa, netoli Chicagos, senelių prieglaudoje.

PADEKA

M. Aleksiejūnui ir V. Simučiai už paauktas "Laiko" knygynui gražias knygas nuoširdžiai dėkoja. Knygyno Vedėjas.

ROSARIO

MIRĖ PRANAS MAKĀUSKAS

Rosario lietuvių kolonija skaudžiai sukrėtė žinia, kad mirė Pranas Makauskas, kaip jį vadino. Po trumpos ligos, nors astma seniai sirguliavo, birželio 22 d. su šiuo pasauliu ir savo šeima atsiskyrė taurus lietuvis Pranas Makauskas. Į svetimąją Argentiną velionis atvyko dar prieš pirmąjį karą. Tiek anais laikais, tiek dabar, kol liga netrukdė, uoliai dalyvavo lietuvių veikime. Tik paskutiniu laiku negalėjo dėl nuolatinės astmos aktyviai dalyvauti lietuvių kolonijos veikloje. Pastaraisiais metais velionis Makauskas buvo Mercedes bažnyčios, Rosario, zakristijonas. Liko liūdinti žmona Elena ir sūnus Vytautas.

Pereitą mėnesį buvo išvažiavimas į Lujan Marijos šventovę. Rosario lietuvių grįžo patenkinti. Ypač patiko ten esanti lietuviška vėliava ir lietuviška bronzinė lenta (placa).

Rosario lietuvių ruošiasi daryti išvyką į Santa Fe. Diena dar nenumatyta, bet greičiausiai bus liepos pradžioje. Rosarietiai savo ekskursija nori atsilyginti už Santa Fe lietuvių atvykimą į Rosario.

VILLA LUGANO

GERAI IŠIKŪRĖ LIETUVIAI

Villa Lugano artimųjų apylinkių lietuvių džiaugiasi ir didžiuojasi, kad jų tarpe yra daug lietuvių, kurie jau gerai išikūrę ir savistoviai dirba. Jų tarpe yra fabrikantų, imonininkų ir verslininkų, kaip koloje mažoje valstybėlėje. Verta jų bent dalį suminėti. Štai kėdžių fabrikas turi K. Maslonis, St. Mikelijonis ir K. Gelbuda, Alf. Maslonis, Kaz. Rūžgis, P. Brazdžius, Baldus dirba Br. Matusevičius, J. Pileckas, Aleksiejūnas, peilius, šakutes ir kt. Jonas Morkūnas. Audimo fabrikais verčiasi Ant. Misijūnas ir P. Kukučionis. Geležies ir kt. dalykų parduotuvė (ferreteria) turi Ant. Kalrys. Mėsinę turi J. Urbonavičius. Valgomu prekiu krautuves laiko V. Lastauskas, Rūplėnas, V. Naruševičius, S. Mikelijonė. Duona aptarnauja St. Morkūnas. Namų statybos imones turi inž. L. Stašaitis, J. Kisielius, St. Pečiukonis. Parketus daro Vaicekonis su sūnum. Automobilų taisymo dirbtuvė turi A. Rimkevičius su J. Vedegiu ir V. Račiūnu. Foto aparatų dirbtuvė laiko Norkūsis ir Karosevičius. Aukso ir brangenybių apdirbimu užsiima St. Čekauskas. Siuvyklą turi Ant. Sabulis. Vamzdelių traukimo fabriką turi Pr. Baltakis. Jankauskas yra elektrotechnikas, Arturas Mičiūdas taksimetriskas. Drabužių krautuve laiko Ad. Matulaitienė ir G. Alėliūnas. Dviraičių taisymo dirbtuvė turi Ig. Paulauskas. Dažytojų yra J. Vedegys, E. Leveikis. Rūkomų prekių parduotuvė turi R. Klimanskis, fotografijų — J. Guiga, šaltkalvyse užsiima J. Simas, restoraną laiko J. Sprindys, orkestrantai — A. Juronis, J. Petrėltis. Bičių ūkių verčiasi B. Rukšėnas, medžio apdirbimu — St. Krūklis. Lovas dirba St. Sadauskas. Be to, dar namuose siuva O. Gorodeckienė, A. Matusevičienė, El Juronienė, linotipistas yra Kaz. Vaitkevičius, o to darbo mokosi — Dėdola. Taip pat vienas dar turi sluotų fabriką, o P. Spirka turi savo imonę. Yra dar ir daugiau sąvystovėlių dirbančių, bet jau čia sužymėtieji rodo, kad šios kolonijos lietuvių yra gerai išikūrę. Prie to

retiktų dar pridėti, kad jie ir visuomeniniu darbu gerai reiškiiasi lietuvių tarpe.

IDOMUS VAKARAS

Lietuvių Centras š. m. liepos 4 d. savo patalpose, Tabarė 6950, Villa Lugano, rengia idomą vakarą. Programoje dalyvauja lietuvių Centro choras, vadovaujamas p. Alf. Petrėltio. Taip pat bus suvaidinta vieno veiksmo K. Runimo komedija. Šokiai tęsis iki 3 val. ryto.

B. K.

L. Mičiūdas, Lietuvių Centro pirmininkas, mirus Emilijai Petroniėnei, savo vadovaujamos organizacijos vardu yra pasiuntęs vainiką.

BERISSO

MIRĖ ADELĖ JUŠKIENĖ

Birželio 14 d. mirė šios kolonijos lietuvių Adelė Kvedarytė Juškienė. Velionė buvo gimusi 1899 m. sausio 30 d. Južintų par., Rokišio apkr. Argentinon atvyko 1924 m. balandžio 27 d. Daug laiko išdirbusi mėsos apdirbimo fabrike, paskutiniu metu jau ilgokai sirgo. Velionė Juškienė priklausė Gyvojo Rožančiaus Brolėjai.

Nulūdusius paliko Argentinoje dvi dukteris, Oną Sakaliėnė ir Eugeniją, bei sūnų Praną. Jos vykas jau kuris laikas yra miręs. Iš likusių Lietuvoje dviejų seserų ir brolio jokių žinių neturėjo.

Palaidota birželio 15 d. Eva Peron kapinėse, kur jos kapas papuoštas gėlių vainikais.

BUS GRAŽUS VAKARAS

Lietuvių Savišalpos Kultūros Dr. ja "Nemunas" savo patalpose, Montevideo 1578, Berisso, liepos 4 d., šeštadienį, 21 val. ruošia didį vakarą. Bus suvaidinta graži ir idomi dvejų veiksmų komedija "Geriau vėliau negu niekad". Vėlikalį vaidina žinomi šios draugijos vaidintojai. Kviečiami visi į vakarą atsilankyti.

Uršulė ir Jonas Guntuliai, atvykę į Berisso jau prieš 45 metus, yra iki šiol nuoširdūs lietuvių patriotai ir katalikai. Jų globą patyrė daugelis vėliau atvykusių, rasdami jų namuose uželgą ir prieglobstį. Jie yra išauginę penkis dukteris ir vieną sūnų, iš kurių keturi jau yra sukūrę savo šeimas. Tik dvi dukterys — Viktorija ir Angelė — dar yra likusios su tėvais. Jie laukia tos dienos, kad ir Berisso lietuvių kolonija turės savo lietuvišką parapiją ir bažnyčią.

Coro Popular de Berisso birželio 22 d. savo koncerte padainavo lietuviškų dainų. Kokią savaitę anksčiau tas pats choras turėjo koncertą Eva Peron mieste. Ten dainą "Kur bėga šėsupė" publika iššaukė pakartoti.

Stasys Šimėnas iš valdžios gavo namą išsimokėjimui ir džiaugiasi jo patogumais. Jo dvi dukterys ir sūnus mokosi.

Adelė Žebrauskaitė su savo vyru statosi naują namą. Jos tėvelis Feliksas Žebrauskas, Argentinon atvykęs dar prieš pirmąjį karą, nors yra jau senas, bet džiaugiasi gera sveikata.

Juozas A. Baubinas, baigęs akordeono muzikos pirmąsias studijas, dažnai lietuvių kolonijai pagrojo iškylose. Šiuo metu jis studijuoja technikos mokykloje Eva Peron mieste. Jo tėvelis Nikodemus Baubinas yra darbų vedėjas Swifo fabrike.

Vincas Adomaitis, į Argentiną atvykęs prieš pirmąjį pasaulinį karą ir išdirbęs ilgą laiką mėsos fabrike, išėjo į pensiją. Jo du sūnūs Vincas ir Antanas dirba gazolino fabrike.

Jonas ir Aloyzas Kukuriai gavo medalius už futbolą žaidimą. Juodu mokosi jūrininkų mokykloje ir yra pirmieji mokiniai.

Juozas Gudonis, kuris dirbo Swifo fabrike, išėjo į pensiją. Jis yra atvykęs dar prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Kostas Miklaštis su sūnum Rikardu jau kuris laikas stato žibalo baseinus tolimoje Neuquen provincijoje.

Jurgis Kazlauskas nesenai grįžo iš Rio Negro, kur buvo išsiųstas Swifo fabriko ir išbuvo apie 4 mėnesius.

P. Sišauskas, didelis radio mėgėjas, diplomuotas JAV-bėse, savo namuose yra įsitaisęs radio siųstuvą ir dažnai pasikalba su radio mėgėjais tolimuose kraštuose. Per daug tam darbu negalįs atsidėti, nes rengiasi greitu laiku išeiti į pensiją.

Pranas Ivaškevičius yra pašauktas atlikti karinę prievolę ir tarnauja, ayiacijos daliniuose Quilmes.

Augustinas Banys atlieka karinę prievolę pėstininkų pulke Patagonijoje.

SERGA

Ona Garliušienė buvo sunkiai susirgusi ir apie mėnesį laiko buvo gydytojų priežiūroje. Dabar pradėta atgauti prarastas jėgas. Pranciška Stulgienė turėjo operaciją Eva Peron ligoninėje. Dabar, vyro

globojama, sveiksta savo namuose. Alfonsas Šemeška sunkiai susirgo ir yra gydytojų priežiūroje. Jis, be to, yra geras akordeonistas ir dalyvauja vienam Berisso orkestre. Teofilis Mikalauskas jau kuris laikas kenčia rankos skausmus ir kelia susirūpinimą gydytojams, jo žmonai Onai ir sūnums. Jonas Paulauskas nesenai grįžo iš ligoninės, kurioje išbuvo apie metus laiko. Dabar pradėta atgauti jėgas. Juozas Barba dėl didelio gyslų išsiplėtimo negali vaikščioti ir gydomi gydytojų priežiūroje. Jis Argentinon yra atvykęs 1906 m. ir jau turi pensiją. Jo žmona taip pat atvykusi prieš pirmąjį karą. Justinas Aviltis fabrike susižeidė koją. Nors jau gerokai laiko praėjo, bet dar vis turi laikyti suglpsuotą. Marija Zutūtė jau kuris laikas serga. Gydytojų priežiūrima, gydomi namuose.

Visiems ligoniams linkime greitai pasveikti.

PADEKA

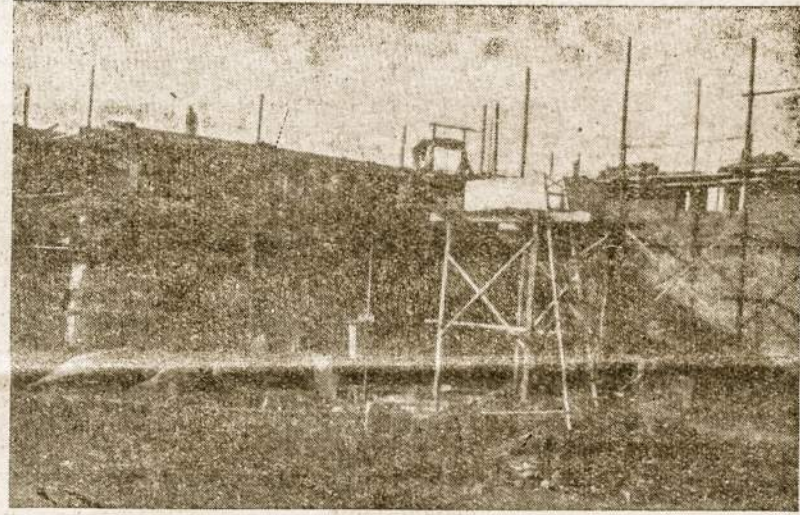
Visiems, man esant "Laiko" reikalais Berisso mieste, vienokiu ar kitokiu būdu pagelbėjusiems nuoširdžiai dėkoju. Ypatingai p. p. Elena ir Petrus Meksšriūnams, Onai ir Vincui Stundžiams, Salomėjai Mikelaštienėi, Monikai ir Antanui Petroniams, Uršulei ir Jonui Guntuliams, Petronėlei ir Konstantinui Žutams ir Veronikai bei Zenonui Juškams.

Pijus Gudelevičius "Laiko" atstovas.

PRANEŠIMAS

Man "Laiko" skaitytojus Berisso mieste belankančią, yra prapuolusi kronikos užrašų knygelė. Jei kas būtų radęs, prašau prisijusti "Laiko" redakcijai.

Pijus Gudelevičius, "Laiko" atstovas.

Taip eina Rosario lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčios statyba. Čia matomas namas ir bažnyčios šonas. Abu jau eina prie pabaigos.

MONTEVIDEO

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO ATGARSAI URUGVAJUJE

Minėdami tragiškąjį birželį Urugvajaus lietuvių ir Lietuvos draugai per spaudą ir radio bangomis plačiai kėlė sovietinės okupacijos žiaurumus, deportacijas ir pasiryžimus visomis jėgomis kovoti už tėvynės išlaisvinimą.

Urugvajaus Liet. Bendruomenės vardu beveik visi Montevideo dienraščiai paskelbė atsisaukimą, primanantį 1940 m. sovietų agresiją ir 1941 m. pradėtus vykdyti lietuvių į Sibirą trėmimus. Tebesitęsiant okupacijai ir rusiškajam imperalizmui žiauriai Lietuvoje vykdančią genocidinę politiką, Urugvajaus lietuvių kartu su visais laisvaisiais tautiečiais dar kartą apeliavo į pasaulinę opiniją reikalaujanti, kad Lietuva būtų grąžinta nepriklausomybė, kad Jungt. Tautų kariuomenė ten palaikytų tvarką, kol bus praversti laisvi rinkimai ir kad būtų sudarytos sąlygos grįžti į tėvynę iš Sibiro ir kitur ištremtiesiems lietuviams.

Minėjimo aktai telkėsi daugiausia birželio 14 dieną. Jau iš ankstybo ryto radio Solis lietuviškoji

"LIETUVIŲ DIENOS"

Vienintelis pasaulio lietuvių iliustruotas žurnalas, "LIETUVIŲ DIENŲ" kiekviename numeryje telpa virš 40 didelių, idomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

"LIETUVIŲ DIENOS" duoda idomių straipsnių, beletristikos, poezijos, įvairios kitos informacijos. "LIETUVIŲ DIENŲ" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisijutus savo adresu. Prašykite, kad jums "LD" užsakytų Jūs giminės bei pažįstamių J.A.V.-se. Metinė prenumerata 4 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos" 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. USA.

programa buvo pritalkyta dienos prasme, kurią nušvietė valandėlis vadovas kun. Vl. Mikalauskas, S. J., min. dr. K. Grauzinis ir liet. kat. organizacijų atstovės ir atstovai. Tomis pat bangomis skambėjo ir p. Gabaliauskienės vedamo choro patriotinės melodijos.

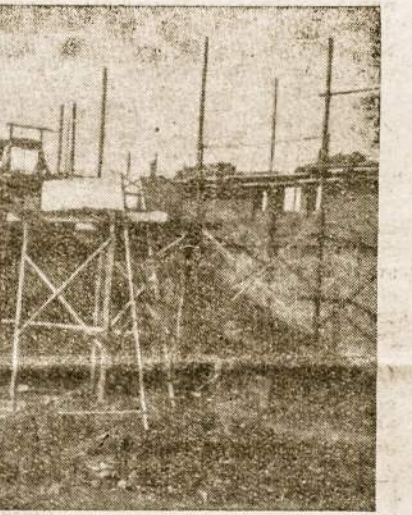
Cero bažnyčioje įvyko pamaldos už pavergtą Lietuvą ir kenčiančius tėvynėje ir ištrėmimo lietuvius. Prie gedulingų vėliavų asistuojant tautiniais rūbais lietuviams, dalyvaujant Lietuvos ministrai su savo bendradarbiais ir miniai tautiečių, kun. Vl. Mikalauskas atlaikė iškilmingas mišias ir kun. J. Giedrys pasakė pamokslą, papasakodamas savo prisiminimus iš birželio tragiškųjų dienų tėvynėje. Pamaldų pabaigoje su susijaudinimu pagiedotas Lietuvos Himnas.

Visuomeninis minėjimas buvo irgi Cerroje, Lietuvių Kult. Draugijos patalpose ir tos draugijos pastangomis surengtas. Be Lietuvos Pasiuntinỹbės ir kolonijos vadovaujančių patriotų dalyvavimo, į aktą atsilankė nuolat ištikimas lietuvių bičiulis p. J. Martinez Bersetche, latvių kolonijos atstovai ir gausi publika.

Visa eilė kalbėtojų, įvairių organizacijų atstovų savo mintis ir jausmus sukauptė didžiąją Lietuvos kančią prisimindami, o min. dr. Grauzinis ir Liet. Urug. Demokratinės Aliansos pirmininkas p. Martinez Bersetche kėlė dvasią pasiryžimais ir viltimis pavergtiesiems iš tironų išsivaduoti.

Minėjimą baigė choras keletu lietuviškų laudies dainų.

Birželio 15 didysis rytinis dienraštis "El Día" išidėjo specialų ve-

Taip eina Rosario lietuvių Šv. Kazimiero bažnyčios statyba. Čia matomas namas ir bažnyčios šonas. Abu jau eina prie pabaigos.

VIŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* ALF. DEGULIO ir K. PAULAIUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeiminkai.

* "LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.

* "PENSION LITUANA", sav. Juozas Palgis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie įvairių kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 17.

* "ZEMAITIJA". Islas del Ibi-cuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* ČIŽINIŲ, UŽUOLAUDŲ DIREKTIVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduodama bovėlna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulumos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 - Bs. Aires, T. E. 60-2784.

Liepos 12 d., sekmadienį, 5,30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje, yra rengiamas didelis, su įvairia programa

VAKARAS

Radio Valandėlės „Lietuvių Aidų“ naudai.

Programoje Villa Lugano Lietuvių Centro Vaidintojų Būrelis suvaidins gražią komediją „Kurčias žentas“, o Šv. Cecilijos choras duos lietuviškų dainų koncertą. Po programos — pasilinksminimas.

MIN. DR. GRAUŽINIS DEKOJA

Lietuvos Ministeris Pietų Amerikai atsiuntė tokio turinio padėkos laišką Lietuvai išlaisvinti Centrai Argentinoje:

„Laba man malonu buvo gauti Lietuvai išlaisvinti Centro Argentinoje tokių gražių ir ryžtingą pasveikinimą, už kurį nuoširdžiai Tamsoms dėkoju. Kad išlaisvinus Lietuvą iš baisaus ir žiauraus okupanto visi lietuviai po visą pasaulį išsklaidyti turime vienągią kovoti drauge su Tėvynėje kovojančiais savo tautiečiais ir pasitikėti Dievo globa bei viso laisvojo pasaulio parama, o savo šventą kovą už Lietuvos išlaisvinimą tikrai anksčiau ar vėliau laimėsime.

Su šitokiomis viltimis sveikinu naują Lietuvai išlaisvinti Centro Argentinoje Valdybą ir Revizijos Komisiją ir linkiu geriausios sekmes Tamstų darbuotėje. Su aukšta pagarba.

(pas.) Dr. K. Graužinis, Igaliosis Ministras.

PAGERBĖ SAVO TĖVUS

Kaip gegužės mėnesį gerbiame savo motinas, taip birželio mėn. — savuosius tėvus. Jie abu yra lygiai svarbūs šeimos gyvenimui ir jaunosios kartos auklėjimui. Dėlto gerą tradiciją palaiko Liet. Jaunimo Draugija, kasmet minėdama Tėvų dieną.

Šiais metais visi tėvai buvo pagerbti birželio 21 d. Prieš pietus 10,30 val. Aušros Vartų bažnyčioje buvo iškilmingos sudėtinės šv. Mišios.

Mieliesiems

FELEI MASIULYTEI ir ZIGMUI JAUNIUI,

sukūrus lietuvišką šeimos židinį, daug saulėtų dienų ir laimės linki

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblio DAINA

šios už gyvus ir mirusius tėvus, giedant šv. Cecilijos chorui.

Po pietų 6 val. Lietuvių Salėje buvo visuomeninis tėvų pagerbimas, surengtas minėtosios Jaunimo Draugijos. Po trumpo Dr. Jos pirmininko Zef. Juknevičiaus įžanginio žodžio išsamią paskaitą skaitė svečias iš Berisso Antanas Miselis. Labai gražioje paskaitoje prelegentas giliai paretė šeimos klausimą, kuris mums visiems yra gana opus, nušvietė vaikų auklėjimo prasmę tiek iš motinos, tiek iš tėvo pusės ir nurodė tuos kelius, kuriais turėtų eiti tėvai, norėdami išauklėti lietuvišką krikščionišką šeimą. Paskaita publikos išklaudyta palankiai ir pilnu pritarimu.

Trumpa komedijėle „Ir galva“, surežisuota žinomo Vaidintojų Būrelio režisieriaus Zef. Juknevičiaus, gražiai programą pajvalrino. Vaidinime dalyvavo jau Lietuvių Salės lankytojams gerai pažįstami vaidintojai: pats režisierius Z. Juknevičius, Alb. Kazlauskaitė, J. Simanaukas ir L. Stankevičius. Vaidmenys buvo atlikti be priekaištų ir publikos su gyvais plojmais palydėti.

Solistas Antanas Slančiauskas, jau ne kartą savo sodriomis solo dainomis rodesis scenoje, ir šį kartą pasirodė neblogiau, padainuodamas keletą dainų. Klausytojai jam atsidėjo nuoširdžiausiais plojimais.

Programa buvo įvairi ir įdomi bei neperkrauta ilgais dalykais, kurie susirinkusius tik vargina. Trumpa, bet įvairi ir gerai — paruošta programa, kaip buvo šį kartą, Lietuvių mielai lankoma ir jiems naudinga. Dėlto tenka padėkoti Jaunimo Dr. Jai ir jos vadovams, kad jie kasmet sugeba surengti gražių parengimų, ypač pagerbdami mūsų gyvuosius ir mirusiuosius tėvus. Np.

VARGONŲ FONDO VAKARIENĖ

Birželio 19 d., Argentinos vėlavos šventės išvakarėse, Lietuvių Salėje buvo jaukus Vargonų Fondo naidai surengtas balius - vakariene. Šios dienos vakariene jau vyksta bene treči metai ir yra virtusi tradiciniu lietuvių susibūrimu. Tokiomis progomis lietuviai džiaugiasi, kad gali sueti, patogiai ir gražiai pasivaikinti ir kartu paremti Vargonų Fondą, kurio tikslas lietuvių bažnyčiai Avellanedoje įtaisyti tinkamus vargonus. Visas nuo vakarienos likęs pelnas yra paskirtas šiam fondui, kuris kasmet vis papildomas.

VĖL LIETUVIŠKA FILMA ARGENTINOJE

Kai mes jau buvome gausiai suvažlavę į Argentiną, nors ir sunkiai dirbome, bet buvome pilni lietuviškos energijos, linksmomis, dainavome, važlavome su savo vėlavomis į Lujan ir dirbome savo tautai naudingą darbą. Tuo metu Jurgis Gilvydis lietuvišką veiklą nufilmavo ir padarė pirmąją istorinę Argentinai lietuvių filmą.

Prabėgo jau 20 metų, daug kas pasikeitė, vaikai jau didesni už tėvus, daugelio jau visiškai nebėra... bet, matydami filmą, visi atgysim ir 20 metų save jaunesnius pamatysim. Negalime praleisti šios progos, nes dar už 20 metų nevisi save pamatyti galėsime.

Lietuviai ilgėjosi tėvynės ir, J. Gilvydžiui atsivežus lietuviškų filmų, jas lankė ir salė buvo pilna.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

„Laikui“ paremti aukoko šie Naujieji Rėmėjai:
\$ 70: J. Bendorinas.
\$ 30: K. Leščukaitis.
Po \$ 20: V. Griškevičius, L. Jakavičius, A. Liaudenskas, V. Matieja ir B. Verbiekas.
Po \$ 10: S. Kažukauskas, L. Marciukevičius, A. Miselis ir J. Miežinskas.
\$ 5: S. Vaiciekasienė.

Visiems Gerbiamesiems Rėmėjams Spaustuvės Administracija ir „Laiko“ Redakcija taria nuoširdų lietuvišką acū.

JULIUI PETRONIUI,

jo žmonai Emilijai Petronienei mirus, gilią užuojautą jaučiame

Jonas Petronis ir šeima

* Argentinos Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos kartu su Apylinkių Valdybų atstovais posėdis įvyks liepos 5 d., sekmadienį, 12 val. „Laiko“ skaityklos patalpose.

* Vladė Malelaitė ir Bernardas Survilai Anglijos karalienės Elzbietos II vainikavimo proga buvo pakviesti į anglų firmos Harolds surengtą pagerbimo bankietą.

* Elzbieta Krapovickienė buvo nuvažiavusi pas savo sūnų agronomą Antaną Krapovicką į Kordobą, kur pavišėjo apie porą savatikių. Dabar jau grįžo vėl į savo namus, Buenos Aires.

* Stasys Kažukauskas iš Comodoro Rivadavia, kur jau 4 metai dirba mechaniku žibalo apdirbimo įmonėse, birželio mėn. atvyko į Buenos Aires aplankyti savo draugų bei pažįstamų ir sutvarkyti įvairių reikalų. Ta proga jis aplankė Lietuvių kolonijos kultūrinius židinius ir gėrėjosi „Laiko“ spaustuvės ir paties laikraščio pažanga.

* Stasys Albertas Timinskas atidarė laidotuvių biuro skyrių, priklausančią „Cocheria Mitre“, kur aprūpina laidotuves, vestuves, krikštynas ir kitus pobūvius automobiliais. Naujoji įstaiga yra c. 7 de Mayo 1901, Lanus, 4 de Junio, priešais Evita ligoninę.

* Ig. Čepulis, kuris kaip inspektorius dirba valdiškame darbe prie elektros instaliacijų, šiomis dienomis grįžo iš San Juan pas savo šeimą, kuri gyvena Gerli. Po kokio mėnesio vėl važiuos tiem patiems darbams į Argentiną pietus.

* Aduardas Vaitkevičius, buvęs susisiekimo inspektorius, išėjo į pensiją. Gyvena su savo šeima Gerli.

ŠEIMOSE

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

Vėl du ansamblečiai sukūrė šeimos židinį. Tai Dr. S. ir A. Masiulų dukterė Felicija Masiulytė ir Zigmąs Jaunius. Jų moterystė birželio 20 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje palaimino ir atitinkamą žodį pasakė kun. P. Garša, o juos ten atlydėjo pagal visas lietuviškas tradicijas kelios poros ansamblečių. Jaunoji ir mergaitės-palydovės buvo apsirėngusios tautiniais drabužiais, kas kaip tik davė daugiau iškilmingumo ir lietuviškumo. Santuokos metu giedojo Vyru Sekstetas, vadovaujamas V. Cibavičiaus, ir solo A. Rastauskas.

Po religinių apeigų Lietuvių Salėje buvo jaukus šeimyniškos vestuvinės vaišės, kuriose dalyvavo būrelis kviestųjų svečių ir visa Dainos Ansamblio šokėjų grupė.

Abu jaunėji yra neseniai atvykusieji tremtiniai, kurie visą laiką uoliai dalyvavo lietuviškoje kultūrinėje veikloje. Abu yra Dainos Ansamblio choro ir šokių grupės nariai, Skautų Brolijos uolūs darbuotojai, o jaunas dar dalyvauja Vyru Kvartete ir Sekstete. Reikia tikėtis, kad naujoji lietuviška šeima ir toliau tokiu pat uolumu dalyvaus lietuviškoje kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje.

Jaunajai porai tenka palinkėti daug saulėtų dienų ir laimingo gyvenimo!

* Baletistė N. Giedraitytė de Pirkowskii dukterė susilaukus pirmosios dukrelės Elsitos. Motina ir dukterė yra abi sveikos ir jau grįžo į namus.

* Hermina Radvilavičiūtė de Stela džiaugiasi birželio 22 d. susilaukus sveikos ir gražios pirmosios dukrelės.

* Optikas Vilius Rasiūnas birželio 21 d. savo sūnaus Raimundo gimimo dienos proga turėjo savo namuose, Moron, jaukus vaišes, kuriose dalyvavo didelis jo draugų bei pažįstamų būrys. Viktorija ir Vilius Rasiūnai yra atvykę prieš penkerius metus iš Vokietijos ir dabar jau gerai yra įsikūrę.

* Antanui Matulionui birželio 24 d. Sanatorijoje, Avellanedoje, buvo padaryta operacija. Ligonis pamazū sveiksta ir tikisi tuojau grįžti pas savo šeimą.

FRANQUEO PAGADO
CONCESIÓN N° 4289
TARIFA REDUCIDA
CONCESIÓN N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garša. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

3 DE JULIO 1953

VI METAI — Nr. 93

* Milda Derenciuūtė birželio 25 d. turėjo gerklės operaciją. Tėvelių prižiūrima gydos namuose ir jau sveiksta.

* Romas Deveikis, V. ir VI. Deveikių sūnus, buvo susilaužęs ranką. Iš ligoninės tėvai jau parsivežė ir ligonis sveiksta namuose.

* Ona Žalinkevičienė buvo išoperuota Evitos ligoninėje, Lanus. Po operacijos sveiksta. Paguldyta 4 aukšte, 2 salė, 31 lovoj.

* Teresė Gudavičienė, gyv. Tacuari 2093, 4 de Junio, jau grįžo iš Evitos ligoninės ir baigia sveikėti savo namuose.

* Stasė Daukšienė serga Evitos ligoninėje, bet tikisi greit grįžti į savo namus, Pedernera 3254, Lanus Este.

* Marija Ožinskaitė Babrauskienė yra paguldyta Evitos ligoninėje, 4 aukšte, 5 salėje, 13 lovoj. Gyvena Posadas 5364, Avellaneda.

ANTONIJA ŽEKYTE.

solistė ir vaidintoja, šv. Cecilijos choro narė, dažnai savo skambiomis solo giesmėmis ir dainomis pasirodo lietuvių bažnyčioje ir salėje.

* Jonas Vyšniauskas, gyv. Almafuerte 206 Temperley, kuris dirba prie geležinkelio Rem. Escaladoje, nuo sunkaus kėlimo patūko ir yra paguldytas geležinkeliečių ligoninėje (Pol. Ferroviario), 29 salėj, Belgrano R. Pamažu pradeda sveikėti.

ROSARIO

PAMINĖJO ANTANINES

Antanas Svarlys savo Vardinių progą gavo daug sveikinimų. Gražus būrelis lietuvių susirinko jo pa-

A. A. PRANUI MAKASKUI mirus,

Mielai jo žmonai Elenai ir sūniui Vytautui netekus savo mylimo Vyro ir Tėvo, reiškiamo gilią užuojautą. Amžiną Atilį mielam Pranui Dievas tesuteikia!

O mes, atsimindami mirusį ir norėdami už jo vėlę pasimelsti, užprašėme pas Rosario Tėvus Marijonus, kad Buen Pastor koplyčioje už a. a. Prano vėlę būtų liepos 19 d. 10,30 val. atlaikytos šv. Mišios.

Mielas Pranai, išsėkis Viešpatyje!

Monika S. ir Aleksandras Kalainiai.

Lietuvai Išlaisvinti Centras su J. Gilvydžio vadovaujamu Kino T. „Vytis“ liepos 19 d., sekmadienį, 17 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, RENGIA DIDELĮ IŠEIVIŲ DIENOS, DARIAUS IR GIRĖNO BEI MAIRONIO 20 METŲ PAMINĖJIMĄ

Programoje: Himnai, specialios paskaitos, įvairumai, istorinės filmos apie Darių ir Girėną, Maironį ir kt. Po Programos — pasilinksminimas.

Rengimo Komisija.